NATIONAL LIBRARY
MAR 19 1971
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

B101/A/16/14

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRIŠS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

SATURDAY, MARCH 6, 1971

LATVIJA AMERIKĀ

19. N-RS SESTDIENA, 1971. GADA 6. MARTS 21. GADS

SECOND CLASS MAILL REGISTRATION NUMBER 2240 Cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevēja — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRIŠS SIDARS. Redakcija: 126 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 904—7919. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTANS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28. West-Germany.

Izstrādāta darba nedēļas programma

Daugavas Vanagu 2. globālo dienu rīcības komitejas prezidija 12. sēde 18. februārī DV namā Toronto bija veltīta dažādu ruļinas darba jautājumu nokārtošanai, turpinot sarīkojumu virknes organizēšanu. Ar svētku rīcības komitejas un Kanadas DV valdes palīdzību nodibinātais jauniešu jauktais koris, vēlēdamies vēlāk turpināt darbību kā pastāvīga un patstāviga kvalitātīva vienība, pirmajā mēģinājumā izraudzījis savu vadību, par priekšnieku ievēlot Nameju Batraku, bet par viņa vietnieci Valdu Siksnu. Taču DV globālajās dienās šo kori paredzēts papildināt arī ar attālāku pilsētu jauniešiem, tādēļ svētku rīcības komitejas prezidijs par jauniešu koŗa pārzinātāju — tikai globālo dienu laikam un priekšdarbu veikšanai — izraudzīja Anitu Grantiņu, kuŗas uzdevums apzināt citu pilsētu jauniešus, kas vēlas korī dziedāt, kārtot nepieciešamo saraksti un sagādāt apmešanās vietas tiem koristiem, kuŗiem Toronto nav paziņu.

Par apmešanās vietu sagādi globālo dienu tiešajiem dalībniekiem — atsevišķo sarīkojumu programmas izpildītājiem, sportistiem un iebraukušajiem DV darbiniekiem, kuŗi piedalīsies dažādajās sanāksmēs — rūpēsies īpaša nakts mītņu komiteja, par kuŗas vadītāju izraudzīta Aina Selga, bet par viņas palīdzēm M. Purēna un E. Volmera. Par sagatavojamā svētku vadoņa redaktoru sēdē izraudzīja Rūdolfu Noŗiti, bet par rakstnieku cēliena organizētāju un vadītāju Toniju Krūku.

Beidzot iekustināta arī sporta sacensību organizēšana, kaut dalībnieki zināmi jau sen. Sporta sacensību atbildīgā vadītāja R. Bultes vietā, kas iepriekšējā prezidija sēdē rakstveidā bija no pienākumiem atteicies, praktisko organizēšanas darbu un sacensību vadību tagad uzņēmusies īpaša komisija, katram tās loceklim pārzinot atsevišķu sporta veidu: R. Kadiķis (basketbols), I. Leja (volejbols), K. Gulbis (futbols), N. Brasliņš (šachs) un R. Priedītis. Šī komisija sporta sacensību organizēšanu kārtos atsevišķās sēdēs, taču sadarbībā ar globālo dienu rīcības komiteju. Basketbola un volejbola spēles notiks Jarvis Collegiate vingrotavā, bet brīvdabas laukums futbola spēlei pagaidām vēl nav izraudzīts, tāpat vieta šacha sacensībām. N. Ozoliņš praktiski jau paveicis organizēšanas darbus šaušanas sacensībām, kuŗas notiks piemērotā šautuvē Toronto tuvumā.

Saziņā ar DV centrālo valdi tagad izstrādāta un jau izzinota arī referātu un dažādo nozaŗu darbinieku sanāksmju programma globālo dienu darba nedēļas laikā.

Pirmdienā, 28. jūnijā, no plkst. 11 — 2 pēcpusdienā notiks kultūras darbinieku sanāksme E. Krūkas vadībā, bet no plkst. 3 — 6 vakarā saimniecisko darbinieku sanāksme, kuŗu vadīs K. Bençons no Kanadas.

Otrdienā, 29. jūnijā, no plkst. 10 — 1 dienā paredzēta jaunatnes darbinieku sanāksme R. Šmitmaņa (Zviedrija) vadībā, no plkst. 2 —7 vakarā sporta darbinieku sanāksme, kuŗu vadīs V. Rolavs no Austrālijas, bet plkst. 8 vakarā Dr. med. Lilija Zariņa - Skultāne no Rietumvācijas apskatīs tematu „Morāle un režīms Pad. savienībā".

Trešdienā, 30. jūnijā, no plkst. 11 — 3 pēcpusdienā notiks Daugavas vanadžu sanāksme, kuŗu vadīs M. Keņģe no Anglijas, bet no plkst. 5 — 7 vakarā aprūpes darbinieku sanāksme J. Utināna (ASV) vadībā.

Ceturtdienā, 1. jūlijā, no plkst. 10 — 2 pēcpusdienā paredzēta ideoloģiskās nozares darbinieku sanāksme V. Hazners (ASV) vadībā, no plkst. 3 — 7 vakarā informācijas darbinieku sanāksme, kuŗā ārējās informācijas daļu vadīs N. Bisenieks no Anglijas, bet iekšējās informācijas daļu J. Cīrulis no Rietumvācijas; plkst. 8 vakarā savukārt paredzēts Vācijas viesa mag. iur. Viļa Skultāna referāts „Jaunākie atklājumi par Latvijas neatkarības bojā eju 1939./40. gadā", kuŗā referents apskatīs vēl nezināmus faktus, gūtus no tikai nesen atklātībai nodotiem dokumentiem Bonnas, Londonas un Vašingtonas valsts archīvos.

Piektdienā, 2. jūlijā, laikā no plkst. 10 — 5 pēcpusdienā notiks DV centrālās valdes sēde, kuŗā bez citiem darba sekas punktiem izlems arī atsevišķo nozaŗu darbinieku izstrādātos ierosinājumus, ieteikumus un turpmākā darba plānus. Reizē ar to šī kļūs par visrūpīgāk sagatavoto DV centrālās valdes sēdi.

Visi minētie referāti, nozaŗu darbinieku sanāksmes un DV centrālās valdes sēde notiks DV namā Toronto (125 Broadview Ave.). Rīcības komiteja ar DV centrālo valdi vienojusies, ka visas sanāksmes būs atklātas, tātad pieejamas ikvienam interesentam, un ieeja tajās brīva.

DV 2. globālo dienu rīcības komitejas prezidija 12. sēdē piedalījās priekšsēdis E. Krūka, vicepriekšsēdes M. Jonāne un I. Purva, sekretāre A. Briede, kasieris E. Pulciņš, informācijas daļas vadītāja V. Māldere, preses referents A. Vinčels, prezidija locekļi T. Krūka, V. Steinmillers, B. Šmita - Kalēja un A. Grantiņa, informācijas centra organizētāja D. Celma un svētku vadoņa redaktors R. Noŗiti.

Vē.

PAVASARI GAIDOT J. Liģera fotostudija

Latvijas jubilejas filma pabeigta

ALAs VALDES SĒDE VILMINGTONĀ

Latvijas 50 gadu jubilejas filma beidzot izgatavota, bija secinājums ALAs valdes sēdē, kad 27. februārī Vilmingtonā sēdes laikā A. Jekste rādīja filmu. Pirmizrāde notiks 28. martā Zigfelda kinoteātŗa telpās, Ņujorkā, kur vietas 1200 skatītājiem. Ieeja maksās 3 dol., bet latviešu skolēni filmu varēs noskatīties par brīvu.

Filmas darbība norisinās četros posmos. Pirmais posms rāda Latvijas brīvību, kam seko nometņu laiks Vācijā. Abi šie posmi uzņemti melni - baltā technikā, bet pārējā filma ir krāsās. Seko skati no Ziemeļamerikas kontinenta latviešu sarīkojumiem, bet beigās redzams ALAs kongress un citi jubilejas gada sarīkojumi. Kā filmas sagatavotājs A. Jekste norādīja, bijušas grūtības ar saeimas laika skatu sagādi, kādēļ filmā redzami tikai daži šī laika uzņēmumi. Izrāde ilgst stundu un 45 minūtes.

Valdes sēdes dalībnieku atsauksmes par izrādi bija labas. Pēc A. Jekstes ziņojuma filma izmaksājusi pāri par 40.000 dolaru. ALA samaksājusi savu pēdējo maksājumu 3000 dol., līdz ar to sedzot visu līgumā paredzēto maksājumu 9000 dol. No kopējiem izdevumiem 10.000 dol. sedz Atlantic Films, resp. filmas veidotājs A. Jekste, bet par 21.000 dolariem jāatrod veids, kā šo iztrūkumu segt.

Valde pasūtināja trīs kopijas un filmu izrādīs visos latviešu centros, kādu ir ap 35. Katru nedēļas nogali kāds no ALAs valdes locekļiem piedalīsies filmas izrādēs 2 — 3 vietās, ievadā paskaidrojot ALAs darbību un mērķus. Līdz kongresam, maija beigās, visas latviešu kolonijas būs šo filmu redzējušas.

Sēdē pārrunāja arī „Celsmes" darbību, kas dibināta latviešu veco ļaužu mītnes celšanai. Kā ALAs pārstāvjus šajā organizācijā nozīmēja divus līdzšinējos — K. Balodi un M. Bogdanoviču, bet no jauna valdes locekļus V. Kārkli un A. Baidiņu. ALAs valde pārstāvēja uzskatu, ka „Celsme" nedrīkst būvēt „gaisa pilis", bet tai būtu jāatbalsta lokālo organizāciju veco ļaužu mītņu plāni ar naudas pabalstiem, piemēram, draudžu iecerētās mītnes.

Valdes sēdē pārrunāja sadarbību ar abām pārējām Baltijas tautām. Ar igauņiem sadarbība ir laba, bet ar lietuviešiem vairākos gadījumos bijuši pārpratumi. Ņujorkā 10. februārī bijusi trīju baltiešu centrālo organizāciju pārstāvju apspriede. Tur nolemts dibināt kopēju globālu baltiešu apvienību, kuŗas uzdevums galvenokārt būtu dažādu iesniegumu sagatavošana valdībām visu trīju tautu vārdā. Kaut gan priekšsēdis šai globālai organizācijai nav izvēlēts, lietuviešu pārstāvis Valiunas aizbraucis uz Eiropu un visiem lietuviešu laikrakstiem paziņojis, ka viņš šajā apmeklējuma braucienā dodas kā Baltiešu globālās organizācijas priekšsēdis. Lietuviešu globālā organizācija ir Ņujorkas apkārtnē, bet igauņiem šī organizācija ir līdzīga latviešu izkārtojumam. Tajā ir 14 locekļi, kas reprezentē igauņus visā pasaulē un tās vadītājs ir Andersons. Visi šis organizācijas locekļi atrodas Ziemeļamerikas kontinentā, ASV un Kanadā, bet Andersons reprezentē Zviedrijas igauņus.

Sadarbība ar lietuviešiem nav teicama arī Apvienotajā bltiešu komitejā, kur pašreiz prezidē lietuvietis Dr. Bobelis. Sanāksmē Vašingtonā trīs baltiešu pārstāvji nolēmuši piedalīties informācijas darbinieku konferencē 27. un 28. martā Čikagā, bet pēc pāris dienām, kad lietuviešu pārstāvim jautāts, kādi viņu referenti tajā piedalīsies, kandidātu nav bijis.

Latvieši un igauņi domā, ka lietuviešiem nav intereses šo konferenci rīkot un tāpēc nav arī vajadzības braukt uz Čikagu, bet šāda informācijas darbinieku sanāksme ar samazinātu darba kārtu varētu notikt 27. martā Ņujorkā.

Ņudžersijas kongresa locekļis Keiss ierosinājis likumprojektu, ka Amerikas Balss un Radio Liberty Eiropas raidījumus pārzinātu ASV kongress, kas arī piešķirtu līdzekļus budžeta kārtībā 30 miljonu dolaru apmērā. Līdz šim līdzekļus raidījumiem piešķīra CIA aģentūra, bet kongresam nebija nekādas kontroles. Valdes sēdes dalībnieki domāja, ka latviešiem šis likumprojekts būtu izdevīgāks. Vēl ievācama tuvāka informācija.

Sakarā ar speciālo ALAs ziedojumu vākšanas akciju un gada otrā pusē piesūtītām ALAs biedru kartēm radušies vairāk individuālu biedru, sasniedzot ap 800 locekļu. ALAs sekretariāts šogad nesūtīs šiem atsevišķiem biedriem aicinājumu uzstādīt kandidātus atsevišķo biedru delegātiem ALAs kongresā. Tiem, kas vēlas šādu kandidātus uzstādīt, jāraksta ALAs birojam, American Latvian Association, Suite 913, Shoreham Building, 806 15th St. N. W. Washington, D. C. 20005. Kandidātu vārdi pieteicami līdz 25. martam.

ALAs biedru karšu izplatīšanā ieinteresēti ir nākamie organizāciju delegāti uz ALAs kongresu. Tomēr katru gadu mazo organizāciju ALAs biedru vārdi mainās, kas liek domāt, ka katrs delegāts biedru kartes pārdod citiem organizācijas biedriem. Valde ierosināja nākamā gada biedru kartes izsūtīt jau rudenī, bet 1. janvārī paziņot organizācijām, kas saņēmušas šīs kartes. Šo uzdevumu veiktu ALAs sekretariāts un izsūtāmās kartes būtu divdaļīgas.

ALA pārstrādā savus statūtus, tos mēģinot piemērot prasībām, kādas ir amerikāņu iestādēm, lai ziedotājiem varētu atlaist nodokļus. Amerikāņu advokāts izstrādāja projektu, ko tomēr statūtu komisija atzina par nepiemērotu, jo tur nebija parādīta ALAs darbības pilna programma. Šos statūtus pārstrādās un tos varēs apstiprināt kongresā Grand Rapidos. Ja valdības iestādēm arī tad noteikumi nebūtu pieņemami, varētu no ALAs atdalīt Kultūras fondu kā atsevišķu vienību, lai ziedotājiem būtu nodokļu priekšrocības.

Bija arī ierosinājums biroju vadītājus ievēlēt uz trim gadiem, jo ilgs laiks paiet, kamēr ievēlētie vadītāji iepazīstas ar saviem uzdevumiem.. Administrātīvais personāls ievēlams uz vienu gadu, kā priekšsēdis, viņa vietnieks, kasieri un sekretāri. Valde tomēr šajā jautājumā lēmumu nepieņēma.

ALA šogad samazinājusi administrātīvos izdevumus un neizmantos vairs pagraba telpas ALAs birojā Vašingtonā, līdz ar to ietaupot 40 dolaru mēnesī.

Daudz pārrunu bija par kongresa norisi, kas notiks no 21. — 23. maijam Grand Rapidos. Reģistrācija sāksies jau pl. 3.30 rītā, bet kongresu atklās pl. 10. Atklāšanas ceremonija būs mazliet garāka kā parasti, atzīmējot ALAs 20 gadu jubileju. Kā runātāji aicināti trīs ALAs goda priekšsēži: P. Lejiņš, A. Spekke un A. Bērziņš. Kongresa darba gaita sāktos piektdienas pēcpusdienā, bet piektdienas vakarā varētu notikt ALJAs priekšsēža Z. Kezbera referāts. Sestdienas rītā būtu statūtu komisijas, Kultūras fonda izvērtēšanas komisijas un ALAs aptaujas rezultāti. Pēc tam secotu divu stundu darba komisiju darbs četrās grupās, informāci-

(Beigas 5. lpp.)

Darbs pāri robežām

LATVIEŠU NACIONĀLĀ FONDA PADOMES KOPSAPULCE STOKHOLMĀ

Mūsu lielākās globālās informācijas organizācijas Latviešu nacionālā fonda gadskārtējā padomes kopsapulcenotika 20. februārī Stokholmā. To vadīja padomes priekšsēdis agr. A. Ūdris ar vicepriekšsēdi A. Valdmani (Norvēģija) un protokolēja padomes sekretārs cand. phil. M. Slokenbergs. Neskatoties uz pašreiz Zviedrijā notiekošo dzelzceļnieku streiku, sapulcē no 30 padomes locekļiem piedalījās 22.

Pārskatus par NF pag. gada darbību sniedza valdes priekšsēdis Dr. V. Ģinters, vicepriekšsēdis O. Freivalds, ģenerālsekretārs Andrejs Eglītis un kasieris P. Liepiņš.

Pagājušā gadā liela daļa NF darba bija veltīta latviešu karavīru aizstāvēšanai pret apmeloju, miem, kas spilgti izpaudās zviedru rakstnieka Enkvista „romānā „Leģionāri" un pēc tā uzņemtā filmā „Baltiešu izdošana". To atspēkošanai izdots A. Lancmaņa manuskripts „Pārprastie leģionāri" un lielāka skrejlapa. Materiāli atbalstīts G. Pāvula brauciens uz filmu festivālu Berlīnē, lai tur pēc filmas izrādes rīkotā preses konferencē norādītu uz nepareizībām šai filmā. Sarīkota arī plaša preses konference Stokholmā, kuŗā piedalījās arī ltn. E. Alksnis no Londonas. Pateicoties šai aktīvai pretdarbībai, filma Zviedrijā piedzīvoja pilnīgu fiasko. Tā daudzās vietās noņemta no repertuāra jau pēc pāris dienām.

Informācijas materiāli leģionāru izdošanas jautājumā sūtīti arī uz Vāciju u. c. zemēm, kur paredzēts šo filmu izrādīt. A. Lancmaņa grāmata „Pārprastie leģionāri" nodota arī 1000 lielākām dažāda tipa bibliotēkām kā Zviedrijā, tā pārējā Skandinēvijā, tāpat visiem zviedru parlamenta locekļiem un daudziem atklātības darbiniekiem.

Uz pieprasījumu sniegti materiāli vairāku pilsonisko partiju parlamenta locekļiem paredzētam kopīgam iesniegumam parlamentā dažādos baltiešus skaŗošos jautājumos. Dažādi informācijas materiāli nodoti arī ārzemju preses pārstāvjiem un Internacionālai tautas augstskolas centrālei Gēteborgā.

NF līdzdarbojies rīkotās ielu demonstrācijās sakarā ar Baltijas valstu okupācijas 30 gadiem, Apvienoto nāciju 25 gadu sarīkojumā Stokholmā. Fonda pārstāvji aktīvi līdzdarbojas jaunnodibinātā Zviedru brīvības padomē, Baltiešu komitejā u. c. organizācijās, kas darbojas NF mērķu virzienā. Aktīvi darbojušās arī NF pārstāvniecības Norvēģijā un Dānijā.

Turpinās izdot okupēto Baltijas valstu aktuālo problēmu ziņu biļetenu angļu, vācu un zviedru valodās, kas ieguvuši ievērību kā patiesas informācijas avoti. Ļeņina „nopelnus" t. s. ļeņiniādes gadā NF atzīmēja ar E. Keiša karikatūru izdevumu „Lenins Heritage" un Ļeņina citātu izvēli — „Lenin without make-up". Sakarā ar Baltijas valstu okupācijas 30 gadiem NF kopā ar igauņu NF piesūtīja Skandinavijas presei un daļēji arī ārpus Skandināvijas sevišķu protesta rakstu zviedru un angļu valodās — „30 gadus pēc krievu okupācijas".

Nacionālās kultūras, mākslas un jaunatnes pasākumiem NF devis ievērojamu materiālu atbalstu. Atbalstīti mūziķu kopas Fēniks koncerts, I. Kurmes skaņu plates izdošana, R. Kronberga mākslas izstāde, žurnāls Ceļa Zīmes, Mūzikas apvienība, Eiropas skolotāju kongress, ELJAs kongress u. t. t.

NF dažādos ceļos ir arī sūtījis uz okupēto dzimteni zinātniskas un daiļliterārūras grāmatas un informāciju par latviešu dzīvi un darbību trimdā.

Nacionālā fonda apgrozījums pag. gadā bijis 90.000 kronas (apm. 18.000 dol.), izdevumiem pārsniedzot ienākumus par 3.000 kronām. Bilance uz 1. janvāri sasniedz 64.000 kr.

Fonda valde savos ziņojumos izcēla arī labo sadarbību ar Daugavas Vanagu organizāciju visās zemēs, kā arī NF pārstāvju aktivitāti citās zemēs, sevišķi Austrālijā.

Revīzijas komisijas atzinumu sniedza R. Jansons un lūdza pārskatus apstiprināt un izteikt valdei pateicību par sekmīgi veikto darbu, kam padome pēc spraigām debatēm vienprātīgi pievienojās.

Sekojošās debatēs padomes locekļi vienprātīgi izteica arī nožēlu, ka LAK Eiropas centrs un Brī-

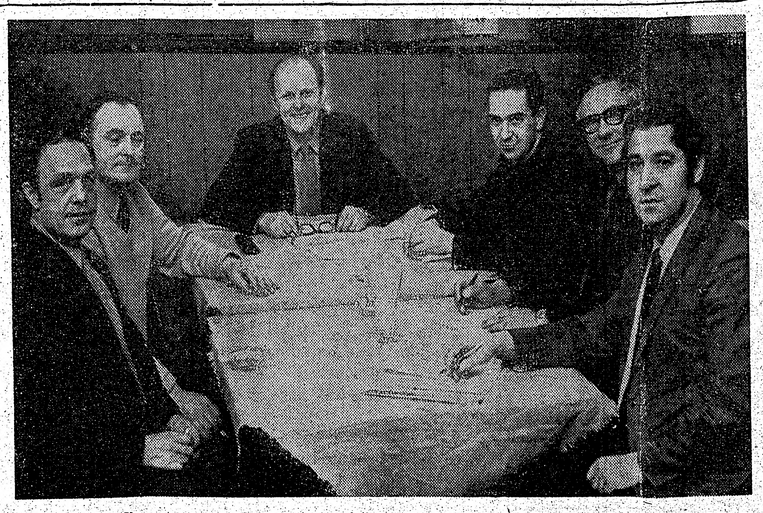

DV 2. globālo dienu sporta sarīkojumus apspriežot, no kreisās: K. Gulbis, H. Gailis, DV KV priekšsēdis E. Krūka, I. Leja, R. Kadiķis un A. Aleksis. Foto: J. Liģera

NO AVIŽNIEKA PIEZĪMJU BLOKA (8):

Kanaki izgudroti Kanadā

JUNDA — DZEJNIEKA PLŪDOŅA LATVIEŠU VALODA IEVAZATS ŽIDU VĀRDS?

Soreiz kā „nokārtotas lietas" no piezīmju bloka gribas izplēst un papīrkurvim atdot dažas lapiņas, kuŗas, pārdzīvojušas „jaungada inventūru", tajā saglabājušās vēl no pērnā gada.

Vācijas „Latvijas" 17. oktobŗa numurā kāds N. N. lasītāja vēstulē „piesējies" V. Haznera runas atreferējuma virsrakstam „Kanaks miera laikos" un arī tekstā teiktajam. Savas vēstules virsrakstā N. N. gan pareizi aizrādījis, ka „kanaks" nav latviešu vārds, tūlīt gan atzīstot, ka šis vārds ir žargons. Tas nav pareizi: „kanaks" ir svešvārds ar noteiktu nozīmi, kaut latviešu leģionāri to (ja vēlamies, tad savā karavīru žargonā) sāka lietot aplamā nozīmē attieksmē uz pašiem.

V. Hazners savā runā bija teicis: „Latviešu cīnītājs otrā pasaules karā ir ieguvis apzīmējumu kanaks, bet kanaks ir arī katrs latvietis, kas par visu augstāk vērtē brīvību un tiesības būt brīvam. Kanaks ir visur tur, kur tā darbus prasa Latvija un mūsu tautas gods un slava."

Šajos teikumos N. N. sasķatījis gandrīz vai apvainojumu un savā lasītāja vēstulē izsaka pavisam dīvainu protestu: „V. Haznera minējums, ka latviešu cīnītājs otrā pasaules karā ieguvis apzīmējumu kanaks, ir nepareizs. Nekur un nekad laikā, kad latvieši stāvēja uz savas zemes, mūsu cīnītājus, leģionārus, neviens neapzīmēja ar šo vārdu. Vārds kanaks Latvijā nebija pazīstams, nedz zināma tā nozīme. Kad ar šo vārdu, varbūt, sāka apzīmēt latviešu karavīrus, man nav ziņāms, bet zinu to, ka vārdu kanaks sāka lietot mūsu jaunieši Kanadā, laikam šī vārda īpatnējās intonācijas dēļ, un tas tiks savienots ar zobgalību. Šo vārdu latviešu jaunatne bija sadzirdējusi Kanadā. Ar vārdu kanaks Kanadā apzīmē metisu — Kanadas indiāņu sajaukumu ar baltožēļ, ka šis vulgārais vārds ir ie zadzies arī Daugavas vanagu aprindās un V. Hazners to pagodina ar piesaistīšanu pie latvju tautas goda un slavas!"

Ja N. N. būtu gados jauns cilvēks, šo viņa dīvaino domu, kas apliecina klaju nezināšanu, varētu attaisnot, bet no viņa vēstules tālākās daļas secināms, ka rakstītājs pieder jau pie vecākās paaudzes. Tādā gadījumā drīkstētu no viņa prasīt lielākas zināšanas, vismaz labāku atmiņu.

Ir tiesa, Latvijā neviens mūsu leģionārus par kanakiem nesauca,, bet viņi paši gan sevi tā dēvēja! Nav zināms, kad un kas bija pirmais, kas šo apzīmējumu lietoja, bet tas bija kāds leģionārs, un šis apzīmējums leģionāru vidū ieviesās tik strauji, cik ātri izplatās uguns saulē izkaltušā prērijā! Leģionāri sevi tā apzīmēja Latvijē, vēlāk arī gūsta nometnēs un bēgļu apmetnēs Vācijā, lietojot šo vārdu arī tagad.

N. N. maldās, ka vārds „kanaks" Latvijā nebija pazīstams.

(Beigas 6. lpp.)

LATVIJA

19. N-RS SESTDIENA, 1971. GADA 6. MARTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvokli un vakaros): Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības labināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne tuvā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — gadā mēnesī $2.50, 3 mēn. $6.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$8.40 par 1 collas slejas telpu.

Atceroties patriotus un kādu organizāciju

PIRMS 50 GADIEM RADĀS LATVIJAS VANAGI

Valmierā 1921. gada 1. martā kārts šūpulis organizācijai, kuŗas rindās pulcējās nacionāli noskaņota jaunatne, nevērojot nekā cita — vienīgi, lai katra biedra krūtīs pukstētu īsta un dedzīga latviešu patriota sirds. Šī organizācija bija biedrība Latvijas Vanagi, kuŗas biedru skaits pēdējos Latvijas brīvības gados aptvēra 13.000 vanagu un vanadžu 74 novados laukos un pilsētās, apvienoti desmit apgabalos. Organizācijā ietilpa arī Liepājas un Rīgas jūŗas novadi. Visu pārzināja stābs Rīgā, Bruņinieku ielā 12, telpas bez maksas atvēlēja ērsts ģenerālis P. Sniķers.

Darbību 1. martā oficiāli sāka 1. Valmieras vanagu novads, ko vadīja no atbrīvošanas cīņu laukiem civilā dzīvē atgriezušies virsnieki Jānis Jansons un Kārlis Ābele. Novada darbību vispusīgi atbalstīja tālaika Valmieras kaŗa apriņķa priekšnieks pltn. Jēkabs Gustavs (miris ap 1950. g. vietējā nespējnieku patversmē). Viņš izsniedza jauniešiem šautenes apmācībām, jo pastāvēja doma organizāciju radīt kā militāru spēku, bet tam drīz vien saeimā radās liela pretestība un ieročus noliedza, taču militārās apmācības kā kārtības mācība palika. Latvijas vanagi Valmierā daudz darīja komūnistisko šūniņu atklāšanā u. c. pienākumos, jo pilsētā bija stipri kreisi ievirzīta sabiedrības daļa, sagādājot ne mazuma rūpju valsts dzīves kārtotājiem.

Drīz vien nodibināja 2. Valkas, 3. Rīgas, 4. Mazsalacas novadus un gadu gaitā to skaits strauji vairojās. Pelēkie zēni un meitenes ar samta cepurēm tika saliedēti draudzībā, pienākumos un sadzīvē. Nodarbību programma bija plaša, gan apmācot un stāstot jauniešiem telpās, gan āra nodarbībās, ko vadīja organizācijas amatpersonas vai izcili lektori un izglītības iestāžu mācības spēki. Ievērojamu vietu ierādīja sportam, izveidojās labi sportisti vieglatlētikā slēpēšanā u. c. sporta nozarēs. Izcilā vietā turēja Latvijas vanagu basketbolisti; sporta dzīvē bieži vien daudzināja Latvijas vanagu organizācijas vārdu valsts mērogā. Vanagi kā pirmie sāka arī treniņus šaušanā ar loku, tā meklējot savām interesēm jaunus novadu.

Vanagu un vanadžu devīze bija — Visu par Latviju! Organizācijas locekļi bija iedalīti pakāpēs, sākot ar vanagu/vanadzi un beidzot ar vanagu — virsaiti. Vasarās rīkoja plašus salidojumus dažādos valsts novados, vienu no plašākajiem bija Rīgas Jūrmalā. Darbība mazliet apsīka, kad nodibinājās mazpulku organizācija un izveidojās sporta pulciņi pie aizsargu vienībām, kas reizēm ieskatīja vanagus par konkurentiem. Taču berzēšanās neradās, jo visi veica svētīgu darbu: centās veidot veselīgu un garīgi stipru jaunatni. Ļoti laba sadarbība vairākās vietās izveidojās ar skautu organizāciju, rīkotas pat kopīgas svinības, sacensības u. t. t. Latvijas Vanagu stabs vairākas reizes rīkoja ekskursijas uz Čehoslovakiju, viesojoties čechu sokolu organizācijā, kuŗas salidojumi reizi ik četros gados bija vienreizējī.

Organizācijas vadībā bija daudz armijas virsnieku — atv. kapt. LKOK Markus Ozols, kuŗš organizāciju vadīja ar maziem pārtraukumiem visu pastāvēšanas laiku. plkv. K. Lobe, ārsts ģen. P. Sniķers, pltn. R. Bebris, pltn. J. Kalniņš, pltn. Anševics, kapt. P. Lapainis, kapt. A. Baltiņš, kapt. A. Beķeris un c., tāpat skolu direktori, profesori, mācītāji un pārējo profesiju piederīgie, kas jutās aicināti darboties jaunatnes audzināšanā. Zīmīgi, ka arī pašreizējais Daugavas Vanagu organizācijas priekšnieks maj. Vilis Hazners un kādreizējais Kanadas DV valdes priekšsēdis maj. P. Balodis bijuši Latvijas Vanagu organizācijas biedri. Kanadā dzīvo kādreizējā Latvijas vanadžu priekšniece Elfrīda Karlsone - Bērziņa, arī tenors Žanis Zentiņš bija rosīgs šīs organizācijas biedrs. Latvijas Vanagiem bija arī sava himna, kuŗai vārdus deva dzejniece Elza Ķezbere, bet melodiju — Alfreds Feils.

Tumšie spēki no austrumiem, kas sagrāva mūsu brīvvalsti, izbeidza arī Latvijas Vanagu organizācijas darbību, bet ar to vien neapmierinājās. Daudziem vanagiem un vanadzēm vajadzēja doties lielajā moku un sāpju ceļā. Organizācijas prezidents vanags-virsaitis Markus Ozols miris divus gadus pēc izsūtīšanas, vanags-virsaitis Jānis Jansons miris Štuthofas koncentrācijas nometnē Vācijā, vanags-virsaitis Mārtiņš Jansons miris drīz vien pēc nokļūšanas vergu nometnē, vanags-virsaitis R. Bebris miris Latvijā, vanags-virsvadonis K. Ābele miris Ņujorkā, vanags-vadonis P. Lapainis gājis bojā Baltijas jūŗā, mēģinot nokļūt Zviedrijā. Tikai maza daļa no plašās vanagu un vanadžu saimes dzīvo brīvajā pasaulē vai elpo dzimtenes gaisu. Lai šīs skopās un nepilnīgās rindas būtu mazs atmiņu sveiciens dzīvajiem un mirušajiem Latvijas Vanagu organizācijas biedriem svešumā un izsūtījumā, dzimtenē un nezināmos kapos, atceroties devīzi — Visu par Latviju!

Valters Zirnītis,
bij. 8. vanagu apgabala priekšnieks

☆

„Mīļais Kārli," slimniece vārgā balsī ierunājas, „es jūtu, ka ar mani iet uz beigām. Tādēļ pirms stāšanās desbess tiesas priekšā gribu tev atzīties, ka mūsu laulības laikā esmu tevi bieži piekrāpusi, jā — pat ļoti bieži." — „Nerūpējies par to, mīļo sieviņ, nemoki savu sirdsapziņu," vīrs mierīju mierina. „Es jau sen to zinu. Kāda gan cita iemesla dēļ es tavā tējā būtu iepilinājis indi?"

LASĪTĀJU VĒSTULES

MĀKSLINIEKA PIEZĪMES

Nekā vārdā nesaukšu, saprotiet kā gribiet. Izzipots aicinājums pieteikt darbus Kultūras fonda izstādei Grand Rapidos. Aicinājumā nav minētas personas, kas šos darbus vērtēs. Šāds neziņas veids piekopts jau dažus gadus. Nopietnus mākslinieku tas neapmierina un vairums atturās. Sevišķi skaidri to rādīja Toronto izstāde, kuŗā bija jāapmierinās ar diletantu bariem. Arī ieceltās komisijas no vienas mākslinieku grupas skaidri parādīja tās rīcības rezultātus. Vai tik spoži tie būs arī šoreiz?

Amerikāņu lielo izstāžu paziņojumos un katalogos komisiju locekļi un daritāji saukti vārdos. Man tādās skatēs nav izdevies atrast, kas būtu izmetams, vai kam godalga būtu nepelnīta. Pie mums paskats ir citāds. Bet gadījies arī neparasts izņēmums. DV 2. globālās dienās Toronto būs arī globāla mākslas izstāde. Tās žūrijas komisija jau kops kuŗa laika paziņota. Vairākums no tās pašas mākslinieku vienības, kuŗas rīcība mums jau pazīstama no KF izstādes. Balva arī ļoti solida. Kam tā tiks? Lieta globāla — teikšana lokāla.

Par gudrajiem mākslas lietās arī kas pieminams. Kāda mākslas vēsturniece referātā rādīti arī diapozitīvi. Kādu uzņēmumu rādot, nosaukts cits autors, kas parādīto darbu nav darinājis. Citi saka, ka pārskatīšanās, kļūdīšanās. Iespējams. Bet vai tas nav tas pats, ja chirurgs nieres vietā izgriež aknu? Ja tāds lietpratējs piedalās darbu vērtēšanā, vai mākslinieks var būt drošs, ka viņš neķļūdīsies atkal?

Ja rakstītājs par kādu izstādi vienā izdevumā raksta tā, bet citā izdevumā par to pašu — gluži otrādi, kuŗam rakstam lasītājs var ticēt? Ja šādu vērtētāju ieceļ komisijā, cik ticams būs viņa vērtējums?

Kāds no rietumkrasta saskatījis, ka latvietēm ir „stikla acis", bet amerikānietēm ne. Amerikā nav arī riju, bet ja kāds tās taisa — „nederīgs krāms". Var jau būt ieskatos, ka V. Purvītis nekā cita prātīga nav gleznojis, kā bērziņus un pavasara plančkas, bet pats uztaisa „pēdējo latvieti", kam ar cilvēka paskatu nav nekā kopīga... Iecelt tādu komisijā un jūs, mani kolēģas, kam vēl latviešu smaka, nerādaties! Latviešu vairs nav, jo pēdējais jau gatavs! Būs tikai amerikānismā pārgājušie, ultramodernisti, kropļotāji, abstraktisti, dažādu priekšmetu sakombinētāji, modēm sekotāji, ar noskatītu bezpersonisku niekošanos, bez paliekošas vērtības. Tā nav glezniecība, bet modes internacionālisms, kā vienas dienas muša...

Mūzikā nav labāk. Komponē gabalus ar klavieŗu plēšanu, dauzīšanu, un to sauc par mūziku, pašsagudrotām teorijām aizstāvēdami. Un tāda „mūzika" lai būtu nākamajos dziesmu svētkos! Gadu simtos, pašas tautas radītās, tūkstošiem tautas dziesmu viņiem ir veci, nederīgi krāmi. Arī literātūrā būvē tramvajus Nevadas tuksnesī, kas līdzinājās abstraktam traipam bildē. Šie dažādie modes internacionālisma pravieši tevi, latvieti, ved uz iznīcību! Vai sēdīsimies viņu tramvajā un brauksim līdz? Es ne!

Ir iecelta komisija KF noteikumu pārveidošanai. Tās locekļu vārdi netiek minēti. Ir dzirdamas balsis individuālās balvas atcelt, tās dot dejotāju, dziedātāju grupām. Es nedomāju noliegt šo grupu lielā darba vērtību un nozīmi. Tas ir cildināms. Šeit, svešumā, tam ir milzīga nozīme, tas kā gara bruņu vairogs atvaira internacionālismu, mūsu tautas gara kropļotāju uzbrukumus. Devīze, ka jāiet laika garam līdz, varbūt pareiza, bet tikai tad, ja tā ir bazēta uz pašas tautas gadu simtos krātā dziesmu zelta pūra! Tas ir varens ierocis, kas mūs sarga un vieno.

Visi zināms, ka bez rakstnieka, bez komponista, nevar būt ne teātris, ne dziesmu svētki. Jo lielāks talants ir radītājam, jo spožāks, pilnīgāks ir izpildītāju veikums. Jau kopš kuŗa laika dzirdēts, ka uzdots rakstīt Latviešu mākslas vēsturi. Ir lasīts pārskatos, darbs veicas, tuvojoties noslēgumam. Autors tajā ir ielicis milzu darba, turpat četrus gadus. Tagad, tas ir gandrīz pabeigts, bet par tā izdošanu nekas nav manāms. Tas ir plašs kapitāldarbs ar lielu nozīmi. Tas ir nepieciešams kā vecajiem, tā jaunajiem, bet jo vairāk jauniem mākslinieķiem, kas nekā nezina par mūsu mākslas veidošanos, par tās augstā snieguma lielo krātuvi. Šī grāmata to bagātīgi rāda. To nezinot, viņi nosliks amerikāniskā internacionālismā.

Radošā māksla visās nozarēs ir paliekoša uz laiku laikiem. Tā ir spēka un varēšanas avots visiem izpildītājiem. Dace Akmentiņa, lielākā mūsu sava sava laika aktrise, cik viņu vairs atminas? Individuālie, radošie, visādi atbalstāmi, bez tiem nevar būt neviena tauta. Viņi ir tautas gara izteicēji, no viņu darbiem tauta smeļ sava gara veldzi, spēku rada un uztur identitāti. Kas radīja holandiešu tautas lepnumu, Rembranta Nakts sardze, vai meiteņu dančiši koka tupelītēs? Danco visur un visi, gan mūža mežos, gan karaļu pilīs.

Purvīti, Kugu, Raini, Vītolu neviens mūsu internacionālists nekad nepārspēs, tāpat mūsu tautas radīto, neviena citai neesošo lielo piminekli — tautas dziesmu tūkstošus. Neviena vara, nekādi drupinātāji to nesagraus! Šīs piezīmes ietver faktu rindas, skaidri un gaiši, bez prātojumiem. Es nemācu. Es rādu ainu pēc ainas. Skatieties!

Jānis Gailis, Ņujorkā

Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas gimnazijas dejotāju pulciņš dejo tautas deju „Spīdeklīt is" pašu audzēkņu choreografijā. Pirmajā pārī attēlā — Rasma Caune un Guntis Bērziņš.

Foto: J. Līgers

(84. turpinājums)

Pusideālistā ir dažas gluži paradoksālas lappuses. Kas vairs atceras, ka viens no latvju koŗa dziesmu izcilākiem darbiem — Emīla Dārziņa Jāzepam Vītolam veltītā Senatne, ko atskaņoja pirmajos brīvās Latvijas dziesmu svētkos 1923. gadā, savu tekstu aizguvusi no Pusideālista?

Mariņa, vēlēdamās pielabināties tēvam, viņam piebalso:

Jā, brīnišķi jauka ir sentne.
Tur burvīgā gaismā viss zaigo un laistās,
Ik skaņa tur dziesmās un saskaņās saistās,
Tur saulīte rotā trīskrāsaina —
Drīz zila, drīz zaļa, drīz sarkana...

Senatnes vārdi valdzināja arī Emīlu Melngaili, kas tai devis savu skaņu tulkojumu, sniedzot dziļu māksliniecisku veldzi tautai IX vispārējos dziesmu svētkos 1938. gadā. Teksts, kas bija domāts tautiskuma gremdēšanai, tautiskumu pacēla šilbīgā skaņu gaisotnē.

Līdzīgs negaidīts „metabolisms" notiecis ar citām vārsmām lugā. Kad meita atsakās precēt tēva uzspiestu nemīlamu cilvēku, piedraudot nomirt žēlabās, tēvs tai cietsirdīgi pasludina:

...zini, augstākā ideja
Nepazīst cilvēka žēluma.

„Augstākā ideja" te domāts tautiskums. Kāds pārsteigums tālab tos pašus vārdus atrast ar virsrakstu Vienīgā zvaigzne Raiņa pirmajā dzejoļu krājumā Tālās noskaņas zilā vakarā, kas iznāca 145 dienas pēc Pusideālista. Abiem minētajiem dzejoļiem Senatnei (kas arī ievietota krājumā) un Vienīgajai zvaigznei dzejnieks pievienojis piezīmi: „Vēlāk lugā Pusideālists". Vēlāk? Varbūt tomēr agrāk.

Attiecīgo grāmatu publikācijas gadi ir šādi: Pusideālists — 1902. gadā; Tālās noskaņas — 1903. gadā; Uguns un nakts — 1904. gadā.

Uguni un nakti še pieminu tādēļ, ka Tālajās noskaņās lasāmas arī vairākas drāmā uzņemtās vārsmas...

Ko dzejnieks ar tiem pašiem vārdiem, ar tām pašām vārsmām gribējis izsmiet? Tautisko romantismu ar nopietnu dzeju, vai nopietnu dzeju ar tautisko romantismu? Vai jautāt še nenozīmē arī atbildēt?

Bija gribēts viens, iznāca pretējais.

Tā būs arī ar Uguni un nakti, kur gleznotājs Kuga saskaņā ar tautu, ar skatītāju dzejnieka marksistiskās ieceres vērsīs nacionālā mākslinieciskā īstenībā.

Pumpura Lāplēsis bija kļuvis par tautas psīchisku īstenību. Kuga palika tai uzticīgs, radot skatuvisku pasauli, kas bija viscaur nacionāla. Ar to viņš izglāba latvju pirmo varoņu drāmu, izglāba Jauno Rīgas teātri no bankrota un dāvināja dzejniekam nacionāla dzejnieka aureolu un ievērojamu honorāru.

Cik saulisks marksists Rainis Uguni un nakti rakstot bija, liecina arī Jāņa Akurātera atmiņas Dienas atspīdumos, ko viņš publicēja 1923. gadā, Rainim Rīgā atrodoties. Akurāters rakstīja: „Par (...) Latvijas autonomas valsts prasību mēs tikām visnelabvēlīgākās attiecībās ar Sociāldemokratisko partiju, kuŗa savā presē un sapulcēs nosauca mūs par buržujiem un blēņu sapņotājiem par kaut kādu Latviju, kuŗa strādniekiem nemaz neesot vajadzīga, jo strādniekiem nav dzimtenes u.t.t. Starp mūsu pretiniekiem bija toreiz (1904. gadā, H. V.) arī Rainis, Jansons, Jankavs, kuŗi nesaudzēja mūs ne satirās, ne rakstos, ne runās..."*)

Aristotels Nikomacha Ētikā raksta, ka gadījumos, kad uzklausās kāda drauga idejas, patiesībai jābūt svarīgākai par draudzību: „Jo, ja arī abi mums tuvi, patiesībai jābūt svarīgākai par draudzību." Bez objektīvitātes nav patiesības, bez patiesības nav progresa ne fiziskā, ne ētiskā ziņā.

Tad vēl viena paša Raiņa dienasgrāmatai uzticētā liecība, kas datēta ar 1907. gada 4. jūniju.

„Visa sociālisma sagatavošana — man ir vienīgā dzīvē, tā visa nodota sociālismam. Viena ir mana (dzīve), bet ne īsa, ne nevērtīga. Bērnu nav. Celibāts kā katoļu priesterim. Viss priekš idejas."**)

Šie ir paša Raiņa vārdi. Vai ir kāds, kas uzdrīkstētos tiem neticēt?!

Atcerēsimies aristotelisko, šoreiz Rainim piemēroto formulējumu: Amicus Rainis, sed magis amica veritas. Rainis man mīļš, bet patiesība vēl mīļāka. Taču šoreiz ir Rainis, ir patiesība saka tieši to pašu — Rainis Uguni un nakti rakstot, pirms tam un labu laiku pēc tam bijis sociālists.

Bet vai sociālisms jau nozīmē marksismu? Protams, ne. Bet Rainis bija sociālists-marksists. Viņš nebija iepazinies ne ar franču, ne ar angļu humānistisko sociālismu. Šveicē un Vācijā viņš bija iepazinies tikai ar vienu — marksistisko sociālismu dokumentētās Erfurtes programmas veidā, ko viņš arī palīdzēja pieņemt tai 30 vīru grupai, kas nodibinājās kā latviešu marksistu partijas priekštece desmit gadu pirms Uguns un nakts sacerēšanas. Piemetināms, ka Marksa savā partijas manifestā ar visiem nemarksistiskiem sociālistiem bija nolēsies nepielūdzamā un nesaudzīgā veidā. Ir tikai viens īsts, zinātnisks sociālisms, tas ir viņa, Marksa sociālisms, viss pārējais ir alošanās, romantisms, tas ir viņa, Marksa sociālisms, viss pārējais mantisms, Gefuehlsduselei, kaitīgs, naīvs ūtopisms.

Sociālismu Rainis bija saņēmis no vācu marksistu rokām, pieņemot par ticības apliecinājumu Erfurtes programmu. To tad viņš arī sniedza tālāk saviem tautas brāļiem kā augstāko sociālo atklāsmi.

Beigās vēl viena neskaidrība. Vai Rainis piedalījies vai nav piedalījies latviešu sociāldemokratiskās strādnieku partijas dibināšanā 1904. gada 20. jūnijā? Vai viņš bija viens no tās biedriem dibinātājiem? Nē. Vai viņš bija viens no tiem 2,500 biedriem, ko šis dibināšanas kongress pārstāvēja?

*) Citēts pēc Tilta 1970. gada 102./103. numurā pārspiestā Akurātera apcerējuma.

**) J. Rainis, Raksti, Ziemeļblāzmā, Jānis Abuča Zviedrijā 1905, 205.lpp.

H. Mōro

Uz dzimtenes pusi

(Nobeigums)

Vēl tuvāk dzimtenes krastiem— Helsinkos viņš kavējas universitātes bibliotēkā, ar milestību noglāsta latviešu grāmatas, izstaigā pilsētu, kas tik līdzīga Rīgai, paklausās radioraidījumus no Latvijas un tad pošas ceļam uz Austriju. Vīni, par kuŗu viņam ir jūsmīgi vārdi. Pilsēta, kur helāku slavu par laicīgiem valdniekiem ir guvuši skaņu mākslinieki, kas te radījuši nemirstīgus mākslas darbus, ir tuva autora sirdij, tikpat tuva kā mūzika. Šai pilsētā ļaudis vēl prot priecāties. Tie nebaidās viens otru uzrunāt, uzsmaidīt, tur svešinieki saskandina vīna glāzes un pilsētas krodziņos vecā un jaunā paaudze vienojas kopīgās dziesmās. Kārlis Pētersons, kuŗš daudzās Eiropas lielpilsētās kā nepatīkamu traucējumu ir skatījis nekoptos hipiju bārus, ar gandarījumu atzīmē, ka Vīnē tos nav manījis. Šie jau nie ļaudis, kas nekad nav īsti iepazinuši, kas ir jautrība un smiekli, kuŗiem trūkst drosmes būt bezbēdīgiem un kuŗiem jūtu mazasināja kaut kā jāuzmundrina ar narkozes adatu, laikam nejūtas īsti labi šai pilsētā.

Pētersons te apmeklē operu un dod interesantu salīdzinošu ieskatu par klausītāju reakcijām kādreiz Rīgas operā, tad Ņujorkā un šeit Vīnē. Tā Pētersonam ir kā otras mājas, bet ceļojuma kalendārs jau pārī pusei un ceļinieka liktenis taču ir mūžīga šķiršanās. Kādā krodziņā Grincingā, kur bez mitas skan mūzika un dziesmas, arī Pētersons jūt, ka jāsaka ardievas un viņš lūdz mūziķiem atskaņot „Sag beim Abschied leise Servus".

Nav zināms, ka kāds latvietis no Rietumiem pēckaŗa gados būtu apmeklējis Čechoslovakiju un Dienvidslaviju un aprakstījis iespaidus šais zemēs. Pētersons, tur uzturēdamies, ik uz soļa izjūt tur dzīvojošo tautu liktengaitas. Tās rakstītas Vaclava laukumā ar ložu skrambām namu sienās un ilgo cīņu un okupāciju atmiņās Dienvidslavijā. Pēdējā gan, salīdzinot ar citām komūnistu režīma zemēm, tagad šamērā mierīgi un cītīgā darbā pamazām ceļ zināmu labklājību. Pētersons laikam ir arī vienīgais latvietis, kas apstājies uz tā paša ielu bruģa, kur 1914. gada 28. jūnijā atentātā nošāva Austroungārijas troņa mantinieku, kas bija cēlonis Pirmajam pasaules kaŗam. Kaut rī apstākļi šais zemēs nav nekādi noslēpums, mēs tomēr labprātāk lasām mūsu pašu tautieša vērtējumu par atmosfairu, kur kāda neredzama roka vada katru sava pavalstnieka soli, to sevišķi izjūtot Prāgā, kur nesenie notikumi un naids pret krieviem jūtams pat nejaušās sarunās ar vietējiem iedzīvotājiem.

No zemēm „aiz aizkara" Pētersons ierodas tieši oktobŗa svētku līksmībā Vācijā, kur jau paspēts izdzert četri miljoni litru alus un apēsti 33 uz iesmiem cepti vērši. Latviešu bēgļu biju šā patvēruma zeme saņem ceļotāju ar labklājību un darba augļu svētību. Vācijā Pētersons satiek daudz latviešu, apmeklē to sarīkojumus un nāk pie stingra slēdziena, ka šī joprojām ir vienīgā zeme, kur latvietim visvieglāk panest svešatni kā ekonomiskā, tā radnieciskas dzīves ziņas laukā. Viņš apmeklē arī savu bijušo uzturēšanās vietu Augsburgu, lai mazliet pakavētos atmiņās. Viņš staigā pa pazīstamo kastāņu aleju, min sārtas rudens lapas un atceras tās dienas pirms 20 gadiem, kad te vēl visur skanēja latviešu valoda. Viņš iegriežas Svētās Annas baznīcā, kur kādreiz zemu liecās tautiešu galvas lūgšanā par nezināmo nākotni. Ar šo viegla sentimenta iekrāsoto Vācijas apmeklējumu patiesībā nobeidzas Pētersona ceļojuma ievērojamākie posmi. Cauri Luksemburgai, Beļģijai un Lielbritanijai viņš griežas uz mājas pusi.

Lasītājs, kas būs apmeklējis dažas no aprakstītām zemēm līdz ar autoru ar prieku atgriezīsies jau redzētās zemēs, lasot tik pieredzes bagāta ceļotāja vērojumus un ieteikumus. Tie, kas nekad nav bijuši tālos ceļojumos, Pētersona grāmatā atradīs aizraujošu lasāmvielu, kas tos izvadīs cauri vietām, par kuŗām daudziem bijušas tikai fragmentāras vai pat nepareizas ziņas. Apskatāmā grāmatā netrūkst notikumu aprakstu, kādi būtu sameklējami tikai speciālā literātūrā. Te būtu jāmin retais apraksts par Klusās nedēļas procesijām Seviļā, interesantais Portugales vēršu cīņas tēlojums, kas stipri atšķiras no jau daudz lasītiem iespaidiem par šīm cīņām Spānijā. Jāmin arī Fatimas svētnīcas un Dievmātes parādīšanās vietas vēsture. Tikpat vienreizīga ir ieskatīšanās lapu dzīves ikdienā, stāsts par vikingu laiku nocietinājumiem un ziemeļu skarbā skaistuma iekrāsotās nodaļas par Ēlandes salu un rūnakmeņu izcelšanos. Kārlis Pētersons savās ceļotāja gaitās minis daudzu pilju marmora kāpnes, noliecis galvu pasaules dižāko mākslas darbu priekšā, viņš jutis Afrikas saules svelmi Atlasa kalnu piekājē un stāvējis vistālākā ziemeļu zemes stūra ledainajā vējā. Viņš arī saticies ar iespējami daudziem pasaulē izkaisītiem latviešiem un tautiešu grupām un tomēr atradis arī vienmēr laiku apmeklēt ievērojamus mākslas sarīkojumus. Tik daudzpusīgi bagāta darba ceļojumu literātūrā mums līdz šim nebija un tādu būs grūti atrast arī cittautu literātūrā.

Pēc pirmajiem iespaidiem autors parasti pieturas pie sava jau agrākās grāmatās izkoptā chronoloģiskā stāstīšanas veida, sākdams ar īsu vēsturisku apskatu un nobeigdams ar tagadnes vē-

(Beigas 6. lpp.)

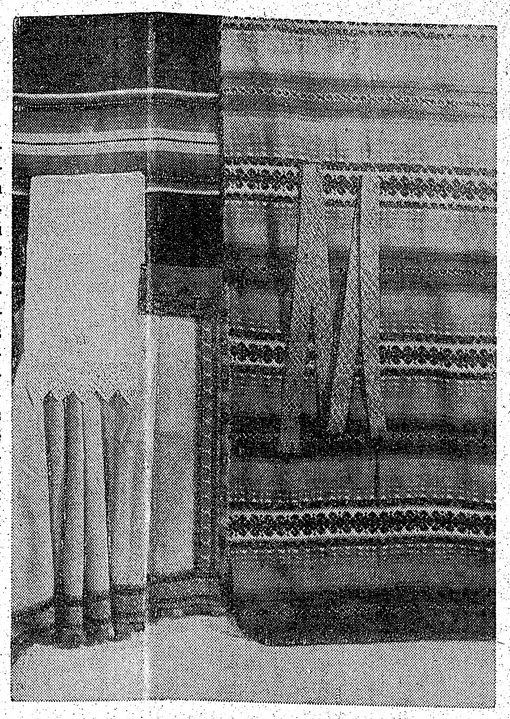

Latviskie audumi Ontario karaliskajā mūzejā.

Foto: Royal Ontario Museum

Latviski audumi Ontario mūzejā

Ontario karaliskajā mūzejā Toronto 1968. gada novembrī bija sarīkota speciāla latviešu mākslas izstāde, sakarā ar Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadadienu. Rīkotāja bija Latviešu nacionālā apvienība Kanadā. Izstādi slēdzot, tās rīkotāji uzdāvināja mūzejam 2 eksponātus. Tas izveidoja kodolu vēlāk dāvinātiem Latvijā izgatavotiem eksponātiem mūzeja audumu nodaļai. Tie visi bija latviešu sabiedrības Toronto dāvinājumi. Ontario karaliskā mūzeja tekstīliju nodaļas vadītājs H. B. Barnhems (Burnham) uzsveŗ, ka mūzejs ir pagodināts savā īpašumā turēt šos dāvinājumus kā latviešu tautas kultūras lieciniekus, kas darināti tās dzimtenē. Mūzeja mērķi ir ierakstīti akmenī virs galvenās ieejas un viens no tiem ir: „Cilvēces mākslas cauri gadu simteņiem". Mūzeja tekstīliju nodaļas vadītājs norāda, ka mūzeja vēsturisko lieciniecu uzkrāšana nav ierobežota ar ģēniju radīto mākslas darbu sakopošanu, bet līdzīgi un bieži vien svarīgāki ir priekšmeti, kas ar mīlestību un rūpību ir gatavoti ikdienas lietošanai, no kuriem katrs var gūt ieskatu citu tautu nacionālā kultūrā. Nodaļas mērķis ir uzglabāt šos priekšmetus, kas vēlākajām paaudzēm liecinātu par kādas tautas tradicijām, kuŗas strauji pazūd.

Ontario karaliskā mūzeja tekstīliju nodaļā jau ilgus gadus kā sekretāre strādā mūsu tautiete Nora Priverte. Viņas nodaļā pašreiz novietoti 30 latviešu adījumu un audumu, kas ir ļoti niecīgs skaits, jo latviešu mājās vēl būtu sameklējams daudz skaistu etnografisku paraugu, kas dažkārt varbūt tiek turēti visai nevērtīgi, bet mūzejs tos labprāt pieņemtu un uzglabātu kā mūsu tautas kultūras lieciniekus.

Priekšmetu nodevēji var sazināties tieši ar mūzeja tekstīliju nodaļu tālr. 928-3655, vai vakaros zvanīt tieši N. Privertei uz mājām: 654-3986. Mūzeja darba laiks no plkst. 9 — 5, izņemot sestdienas.

ABONĒJIET
LAIKRAKSTU
LATVIJA
AMERIKA

Edvarts Tūters

DIEVS LAIDĪS LIETU . . .

Atnesa zīlīte vēsti —
Priecīgu ziņu:
„Uzziedēs drīz sapņu dēsti —
To zinu, zinu."

„Tās sirdis pukstēt sāks straujāk,
Kas bēdās sala;
Pie tavas Daugavas, Gaujas —
Būs ziema galā!"

„Ūdeņi modušies, strauti,
Vējš miglu kliedē;
Tos, kas prom tundrās rauti, —
Beigs biedēt biedi."

„Aiz miglas skaidra plauks gaisma,
Plauks labās domās;
Plauks jauna dvēselē kaisma —
Vilks lielo lomu."

„Pa tautu atmatām sausām,
It kā ar sietu,
Pār jauniem sapniem un jausmām —
Dievs laidīs lietu . . ."

LEONĪDA SLAUCĪTĀJA DZIESMAS SKAŅU PLATE

Zinātnieks un komponists Leonīds Slaucītājs ir viens no nedaudziem mūsu kultūras darbiniekiem, kuŗa vārds pazīstams pasaules mērogā. Zinātniskie ceļojumi pa visiem kontinentiem modināja rosmi bagātai skaņu izpausmei, kas tik krāšņi izceļas viņa kompozicijās. Leonīda Slaucītāja mūzikā izpaužas romantisms, ar mainīgu izteiksmi kā lirismā, tā drāmatismā. Tas plūst īpatnējās harmonijās, disonējošo akordu secībā, lielo septakordu apvērsumos un paplašinātos intervalos, bet noteiktā mūzikas formā.

Atklātībā Leonīds Slaucītājs parādījās mūsu neatkarības pirmajos gados, diriģēdams Latvijas universitātes simfonisko orķestri. Šajā laikā iznāca arī viņa pirmās kompozicijas klavierēm, vijolei, čellam, bazūnei un ērģelēm. Vēlāk tām pievienojās koŗa un solo dziesmas.

Kā pirmo plati dzirdam paša komponista iespēlēto ērģeļu Prelūdi. Tajā raksturīgas reģistru kombinācijas. Šim ievadam seko Olgas Pijoles dziedātā Lūgšana (J. Sudrabkalns), ar komponistu pie ērģelēm. Dziedājums vijīgs un izteiksmīgs. Aiz tā nāk Brazilijas baptistu draudzes koris, A. Jansona vadībā, ar divām dziesmām. Pirmajā — Zvaigžņu lietus (E. Zālīte) dzirdami skanīgi soprāni un zemie basi. Otra dziesma— Mocekļi (K. Skalbe) raksturīga dinamikā un saskanīgi balsu tembri.

Adelaides jauktais koris, K. Svennes vadībā, iedziedājis Velte (J. Veselis); dziedājums niansēts, pievilcīgs klusinātos toņos.

Koŗiem seko Veltas Liepiņas soprāna solo ar Akmens (V. Toma) ieskaņojumu. Tajā iejūta un labs frazējums. Pavada E. Freimanis. Veltas Grāvītes-Delles iespēlētā Prelīdē Si-b, raita spēle ar raksturīgu dinamiku. Šo plates pusi nobeidz soprāns Aura Raiskuma ar patriotiskā noskaņā rakstīto Būšu pie tevis, mana zeme (Rūta Skujiņa). Dziedājumā sirsnība un pacilātība.

Otrā pusē kā pirmo dzirdam Natālijas Elepānes ieskaņot oDraudzība (komponista vārdi). Dziesmai raksturīgs pavadījums. Dziedājums niansēts un izteiksmīgs. Seko Elvīras Liepiņas iespēlētā Fūga ērģelēm. Spēlē laba reģistru kombinācija, īpaši klusinātos toņos.

Velta Skujiņa (koloratūrsoprāns) iedziedājusi divas dziesmas — Meitene (St. Dukaļskis) un Ābeļziedu laikā (Z. Liepa). Pirmajā viņa izceļ savas balss plašo diapazonu; otra dziesma raksturīga ar melodeklamācijām sākumā un beigās. Īpatnējs ir tās klavieŗu pavadījums. Pianiste Anda Zirnīte kontrastaini iespēlējusi Allegro espressīvo.

Divas pēdējās dziesmas iedziedājusi soprāns Skaidrīte Prince. Neteic manīm vārdu daudz (K. Skalbe), skaista ar klusinātu dziedājumu; otrā — Mūsu zeme (V. Toma) izceļas dziesmas plašais noslēgums.

Plates apvāku zīmējis Miķelis Bračs. Techniskā apdare laba. Pievienoti arī iedziedāto dziesmu teksti.

Leonīda Slaucītāja solo dziesmas iznākušas trijās burtnīcās autora apgādā.

Eduards Ramats

Mārcis Lesiņš Štutgartes baletā

Štutgartes balets Rietumvācijā, kas iegājis jau pasaules labāko klasisko baletu rindā, savu otru viesizrāžu ciklu Ņujorkā Metropolitana operā uzsāks 19. aprīlī, sniedzot izrādes sešas nedēļas no vietas. Pēc tam Štutgartes dejotāji dosies turnejā pa dažādiem centriem ASV, lai tad vēl atgriezstos uz divi nedēļām Ņujorkā. Štutgartes baletā dažus gadus pēc Otrā pasaules kaŗa darbojās arī baletmeistars Osvalds Lēmanis, bet tagad tajā dejo Mārcis Lesiņš un ir iedalīts arī ansamblī, kas viesosies ASV. Štutgartes balets 1970. gada rudenī viesojās Izraēlā un arī tur dejoja Mārcis Lesiņš.

STĀSTS

PĒTERIS LIVĀNS

ARTURS VOTKUS

(69. turpinājums)

Ja nopirka jaunu apģērba gabalu — tad viņa bija izšķērdīga un svaidījās ar draudzes naudu, jo draudze, lūk, maksāja mācītājam algu. Bet satiekoties visi laipni smaidīja un apgalvoja, ka pie tās sāniem vecais mācītājs atradis jaunu laimi. Vai jūs domājat, ka man nedraudētu tieši tāds pats liktenis, ja Pēteris ļautos pierunāties strādāt par mācītāju? Man nav ne mazāko šaubu, ka mani tāpat liktu zem mikroskopa.

— Citiem vārdiem — tādi izbraukumi kā šodien nevarētu notikt?

— Noteikti ne.

— Tādā gadījumā es briesmu brīdi centīšos jūsu viru atrunāt. Jo jums jāzina, ka esmu jūsos iemīlējies un nevaru iedomāties, kā varētu iztikt bez tā, ka jūs laiku pa laikam redzu bez citu klātienes.

Maira strauji piecēlās sēdus; Kaspara krekls noslīdēja no kājām smiltīs. Viņa pierāva ceļgalus pie krūtīm un apskāva tos rokām.

— Tā jūs nedrīkstat runāt!

— Kādēļ ne? Man liekas, ka katrai sievietei glaimo, ja vīrietis tai apliecina savu apbrīnu vai pat aizraušanos.

— Jūs runājāt par mīlestību; tas nav tas pats kas aizraušanās. Atklāt mīlestību precētai sievai... vai jūs to saucat par labu gaumi?

— Pirmkārt es nerunāju par mīlestību, bet iemīlēšanos. Cilvēki, kas tikai pāris reizes redzējušies, nevar runāt par mīlestību. Mīlestība ir lēni augošs dēsts, vārīgs dēsts pie tam. Bet kādā veidā tas precētu sievieti varētu apvainot, ja kāds tai saka: jūs man patīkat, jūs mani aizraujat, es jūsos esmu iemīlējies? Viduslaikos to uzskatīja par apvainojumu, ja kāds bruņinieks sievietei tādus vārdus neteica.

— Mēs nedzīvojam viduslaikos. Bez tam — toreiz bruņinieks savu sirdsdāmu pielūdza no tālienes, platoniski. Šodien šādai deklarācijai ir cits mērķis.

— Man pašreiz nebija nekāda mērķa, ne slēpta, ne atklāta. Es tikai gribēju, lai jūs zinātu, cik jūs man esat kļuvusi tuva. Un ka es par jums bieži domāju. Vai tas jūs apvaino?

Maira neatbildēja. Viņa izpurināja no kājām noslīdējušo Kaspara kreklu un apsedza ar to ceļgalus; krekla apakšējā mala sniedzās līdz smiltīm un pilnīgi aizsedza kājas Kaspara skatienam.

— Vai jūs uz mani dusmojaties? — Šesavs pārjautāja.

— Nē. Jums taisnība, man vajadzēja justies glaimotai, ka sievai manos gados vēl saka tādas lietas — ja es nezinātu, kāpēc tas notiek. Jo ir taču tā, kā mūsu tautas gudrība māca: bada laikos velns ēd mušas. Ja šodien gadītos kāda jaunāka un skaistāka, jūs sarktu par to, ko pašreiz man teicāt un cerētu, ka es nevienam to nestāstīšu.

No ūdens malas ieradās Guntis ar Ritu un prasīja ēst. Mairas un Kaspara saruna pārtrūka. Kad bērni, sviestmaizēm rokās, atkal aizsteidzās, ne Kaspars, ne Maira sarunu vairs neatsāka. Viņi runāja par vienaldzīgām lietām, par Kaspara darba vietas mainīšanas iespējām, par to, vai piesolīto auto tam pirkt vai nepirkt, sūrojās par dārdzības pieaugumu, spriedelēja par grūtībām atrast labu dzīvokli, par darba iespējām Ormsfildas vērptuvē un beidzot pat par maksķerēšanu un zivīm. Ne viens, ne otrs negribēja aizķert jautājumu, kas vienīgais tos būtu interesējis, bet kas bija pārāk bīstams, lai to izrunātu līdz galam. Labāk bija — atstāt pusceļā.

☆

Viņi atgriezās Ormsfildā krietnā tumsā. Īsi atvadījies, Sesavs aizbrauca, un Maira Gunti un Ritu tūlīt sūtīja gulēt. Mārcis jau bija gultā un tēloja aizmigušo.

— Izsaulojies labi? — Pēteris jautāja, palicis ar Mairu divatā. — Jūs ilgi bijāt prom; sāku jau bažīties, ka nav ceļā kas gadījies.

— Kas mums varēja gadīties. Viņš... Sesavs gribēja palikt pēc iespējas ilgāk. Šī, laikam, bija pēdējā reize. Saimnieks teicis, lai izšķiroties, vai auto pirkšot vai nepirkšot, braukšanai vien viņš nedodot. Un Kaspars auto vēl negrib pirkt — iznāk par dārgu. Viņam citi plāni.

— Jā?

Bet Kaspara Sesava plāni Pēteri neinteresēja. Maira to no vīra kaut pieklājīgā, taču strupā atjautājiena manīja un tādēļ arī tālāk par tiem vairs nerunāja. Viņa izņēma no skapja grozu ar lāpāmām bērnu drānām un, spuldzes tuvumā nosēdusies, sāka strādāt. Vēl bija laba stunda laika, ko līdz gulēt iešanai varēja lietderīgi izmantot. Bet darbs šodien neveicās. Ik pēc pāris dūrieniem acis atrāvās no šuvekļa un aizstaigāja pie Pēteŗa. Tas sēdēja stāvspuldzes otrā pusē un lasīja.

Vīrs. Viņas vīrs. Viņas otrs vīrs. Kad viņa dzīvoja kopā ar savu pirmo vīru, tai prātā nebija nācis, ka varētu iemīlēt vēl kādu citu. Bet tas bija noticis. Pati no sevis, pamazām bija izaugusi mīlestība. Tas, kas sākumā bija licies tikai praktisks problēmas atrisinājums, bija pārvērties mīlestībā. Un atkal viņa bija domājusi: tā ir mana pēdējā mīlestība.

Bet tad kaut kas bija noticis, ko ar prātu nevarēja izskaidrot. Līdz Kaspars šodien bija sācis runāt par mīlestību un aizraušanos, viņa šī svešā cilvēka tuvumā bija jutusi divainu pacilātību un tad, kad viņš neieradās, kā bija solījis — vilšanos.

Mīlestība? Iemīlēšanās? Nevarēja būt! Viņa tecu mīlēja Pēteri — smagnējo, paskarbo, dažreiz neaplēšamo Pēteri! Un tomēr... tomēr... Kaut kas kaisa, kaut kas vēl vienmēr nenorima — kāds sapnis, kādas nepiepildītas ilgas, kāda vēlēšanās. Toreiz ezermalā, pirmajā reizē, kad bija Smitu vasarnīcā — viņā uz brīdi bija pazibējis rūgtums: kāpēc viņa bija apprecējusies... bijusi tagad brīva... Un viņai bija licies: vajadzētu tikai viena Kaspara vārda, un viņa teiktu Pēterim, ka viss bijusi pārskatīšanās, ka viņa pie tā vairs nepaliek. Viņa tobrīd bija pārliecināta, ka Pēteris saprastu un viņu atlaistu, — un ilgu laiku viņa bija staigājusi kā apmāta.

Bet šodien viss piepeši kļuva citādi. Kad viņa Kasparu apsauca, tas notika pats no sevis, jo tā tas bija jādara. Viņa tā bija audzināta, viņa zināja, kas zināmos apstākļos jādara, kas jārunā. Tas notika pats no sevis. Tur nedarbojās līdz ne prāts, ne griba, bet kad tas bija noticis, tad — brīnumi pār brīnumiem! — viņa nejutās nelaimīga vai vīlusies, bet nemiers sirdī norima un prāts teica: pareizi darīts. Pie tam divaini: to teica ne tikai prāts, bet arī sirds.

Protams, kaut kas vēl smeldza, kaut kas likās pazaudēts, bet tai pašā laikā... Nē, viņa bija darījusi pareizi...

Maira slepus paskatījās vīrā: kā gan Pēteris izturētos, ja viņa šodien Kasparam būtu atbildējusi citādi un tagad jautātu, vai vīrs piekrīt laulības šķiršanai?

Nē, labāk par to nedomāt. Viņa nebija radīta dēkām un neapvaldītiem jūtu izplūdumiem. Viņa bija prāta un apdomas cilvēks. Viņa bija nosvērtā, izlīdzinātā Maira.

Un tomēr... Un tomēr...

Pēteris nolika lasāmo.

— Tā. Pietiks. Jāiet pie miera. Esi ar šodienu apmierināta?

— Jā...

Pēteris uzmanīgi paskatījās sievā.

— Tavs jā bija tāds, it kā tu šaubītos. Tu domā par Mārci? Par to nerūpējies. Gan viņš nāks pie prāta. Tas jau mūsu pienākums — palīdzēt pieaugt.

— Taisnība, — Maira saņēmās. — Tikai reizēm tā kā pietrūkst izturības... un arī pacietības. To tu labi teici: nevis audzināt, bet palīdzēt pieaugt.

Piepeši viņas domas izlēca citā virzienā:

— Saki, kas notiktu, ja kādu dienu atrastos Mārča māte?

— Nezinu. Nedomāju par lietām, kas nevar notikt.

— Kāpēc nevar? Pierādījumu par viņas nāvi nav.

— Bet nav arī nekādu pierādījumu, ka viņa būtu dzīva. Tas ir tik hipotētisks jautājums, ka nav nozīmes par to lauzīt galvu.

— Vai tu Mārci viņai atdotu? — Maira neatlaidās.

Pēteris piecēlās un, piegājis pie ledus skapja, iepildīja glāzē ledus ūdeni. Glāzi iztukšojis, viņš to izskaloja, nosusināja un atlika plauktā.

— Iesim tagad labāk gulēt. Mārci prom? Kā uz to lai šodien atbild? Ja viņa paša māte to vēlētos... un ja viņa būtu spējīga par puiku rūpēties... ja viņai to varētu uzticēt... un ja viņš pats to vēlētos... Tu redzi, te ir daudzi ja, un ja, un ja... Domāsim par to, kad atbilde tiešām būs vajadzīga.

(Turpinājums seko)

Toronto ziņas

● Tieši 80 apmeklētāju 25. februārī Latviešu namā noklausījās māc. R. Ekšteina priekšlasījumu „Zinātnieki paredz cilvēka bojāeju" Toronto latviešu baptistu draudzes laikmetīgo pārdomu referātu cikla turpinājumā. Vakara mūzikālajā daļā dziedāja draudzes koris Ž. Gertnera vadībā, bet vairākas solodziesmas baritons Pēteris Geistauts, klavierpavadījumus spēlējot Mudītei Ekšteinai. — Nākošais cikla referāts paredzēts 25. martā plkst. 8 vakarā Latviešu namā, kad māc. R. Ekšteins runās par tematu „Suņražisms", apskatot sievietes ciņu ar vīrieti par līdzīgām tiesībām.

● LNJAK rīkotās t.s. labvēļu vakariņas notiks 7. martā plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu nama augšstāva zālē. Tajās aicināti organizāciju vadītāji un darbinieki, kā arī atsevišķi tautieši, kas līdz šim jau atbalstījuši LNJAK darbību vai to vēlas darīt turpmāk. Vakara dalībniekus informēs par LNJAK darbu un centieniem, šo informāciju papildinot ar fotoattēlu skati. Dalības maksa 5 dol., piedaloties kuplam labvēļu skaitam, jau būs LNJAK darba sekmēšana.

● DV Toronto nodaļas vanadžu kopas sarīkojumā, noklausoties ap 50 apmeklētājiem, 28. februārī DV namā Dr. S. Treilona runāja par tematu „Tilts uz jauno paaudzi", pakavējoties pie situācijas pašreizējā laikā un, no tā izejot, kā vecākiem jāpielet bērnu audzināšanai. Referātu papildināja V. Cipa rādītā krāsu skaņu filma, kuru varētu apzīmēt par filmu filmā: grupa lietpratēju debatēja par jaunatnes audzināšanas jautājumiem, kā arī ieskatu un rīcības atšķirībām starp veco un jauno paaudzi, filmā sniegtajās diskusijās iepinot filmu demonstrējumus par LSD un citu narkotisku vielu lietošanu un tā sekām. Dr. S. Treilonas rūpīgi sagatavotais referāts apliecināja lietpratību apskatāmajā jautājumā un izraisīja dzīvas debates, referentei tikpat lietpratīgi atbildot uz krietnu jautājumu skaitu. Pēc referāta bija klāts tējas un cepumu galds.

● Sv. Andreja draudzes dāmu komitejas rīkotajā gadskārtējā bazārā tūlīt pēc rēgulārā dievkalpojuma apgrozījās 300—400 apmeklētāju. Kafijas galdi bija klāti abās baznīcas augšstāva sarīkojumu telpās. Bija dažāda veida loterijas. Rīkotājas paredz, ka bazāra ienākumi kopā ar ieejas ziedojumiem dos ap 1400 dol. atlikumu, vairāk nekā iepriekšējā gadā.

● Mākslinieka Jāņa Zuntaka gleznu izstāde, kuru sākotnēji bija paredzēts atklāt 6. martā, atlikta uz laiku no 18.—28. martam un notiks Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu zālē.

● Toronto korporāciju kopas rīkotais paplašinātais literārais vakars 28. februārī Latviešu namā bija izraisījis neparastu interesi, pulcinot krietni vairāk par 200 apmeklētājiem, tā kā daudziem nama augšzālē nācās stāvēt kājās. Sarīkojumu ievadīja un pabeidza ar tradicionālajām literāro vakaru dziesmām „Daugaviņa māmuliņa" un „Šie kauli, šī miesa", kuras vadīja A. Rubenis (Frat. Lataviensis). Sarīkojumu atklāja TKK literārās komisijas vadītajs J. Rubenis (Frat. Lataviensis), pakavējoties pie šādu literāro vakaru nozīmes un norādot, ka tos savā laikā uzsāka Tērbatā, bet pašreiz tie tikpat nozīmīgi, ja pat ne vairāk, latviskuma saglabāšanā. Uzrunas laikā viņš suminā arī prāv. B. Fedderu (Lettonia, 1911. gada sēmestris), kas līdz šim nav iztrūcis nevienā TKK literārajā vakarā. Vakara referents Evalds Lejiņš (Patria) vispirms interesantā stāstījumā pakavējās pie sava ceļojuma pa orienta zemēm, pēc tam, sniedzot komentārus, rādīja paša uzņemto krāsu filmu un diapozitīvus, parādot īpatas celtnes, tradicijas, dejas un ikdienas dzīvi Japānā, Formozā, Filipīnās, Kambodžā, Taizemē, Hongkongā, Singapūrā, Bali salā, Indonēzijā un citur. Neieskaitot starpbrīdi, interesantais prieknesums ilga divarpus stundas.

● Pēc ilgākas slimošanas ar vēzi 23. februārī Ģenerālhospitālī miris Kārlis Sevels, kas bija dzimis 1913. gada 10. aprīlī Trapenes pagastā. Aizgājēju, par kuru sēro dzīvesbiedre Vilma, dēls Edvīns un meitas Ingrīda un Vija, pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu 26. februārī izvadīja māc. Ā. Čops.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotā draudzes pēcpusdiena tūlīt pēc rēgulārā 28. februāŗa dievkalpojuma baznīcas saviesīgajās telpās bija pulcinājusi ap 160 dalībnieku, kas pakavējās pie dāmu komitejas sarūpētā kafijas galda. Draudzes jauniešu priekšnesumos deklamēja Ilze Andžāne, klavieres spēlēja Ruta Āze un Inese Černavska, pēdējai veicot arī pavadījumus Artura Jansona bračas solo un Sandras Kurzes flautas spēlei. Šis sarīkojums nebija domāts līdzekļu gūšanai, bet draudzes locekļu patikamai kopbūtnei, taču būs arī atlikums, kuŗu izlietos dāmu komitejas darbam. — Dāmu komitejas nākošā sēde paredzēta 9. martā.

● Austrumu draudze uz 15 patāvēšanas gadiem atskatījās 28. februārī ar pateicības dievkalpojumu Sv. Barnaba baznīcā, ko vadīja draudzes mācītājs A. Briedis, bet spredīki teica viesis — māc. E. Ķerģis no Hamiltonas. Dievkalpojumu, kuŗā piedalījās 344 baznīcēni, ar divām dziesmām kuplināja DV vīru koris Kanadā, vienu diriģējot I. Saksam, bet otru A. Saulītem. Pēc dievkalpojuma baznīcas sabiedriskajās telpās notika draudzes pēcpusdiena ar 262 dalībniekiem, kur lūgšanu teica māc. A. Briedis, draudzes priekšnieks E. Ziplāns Isu darbības atskata runu un vairākas dziesmas dziedāja DV vīru koris. Īss atskats par draudzes 15 darba gadiem bija ievietots arī dievkalpojuma dziesmu lapiņās.

● Toronto latviešu biedrības dāmu komitejas centieni līdzšinējās māmuļu pēcpusdienas pārvērst par vispārējām veco ļaužu omulīgas kopbūtnes stundām nav sekmējušies, sarīkojumam praktiski paliekot par veco māmuļu pēcpusdienu, jo vecie tēvi neizrāda pietiekamu atsaucību. Arī 28. februāŗa sarīkojumā Latviešu namā 35 dalībnieku vidū bija tikai pāris vīriešu, ieskaitot biedrības priekšnieku I. Alksni, kas apsveikuma uzrunā aicināja māmuļas piedalīties arī Dr. P. Vasariņa vadītajā literārajā pēcpusdienā 21. martā Latviešu namā, nedomājot par ieejas maksu. Priekšnesumos Ērika Krēmane sniedza deklamācijas, bet kopā ar Loniju Vasariņu dialogu no Janševska darba „Dzimtene", Alīda Kirša un Nellija Abele dziedāja duetu, savus dzejoļus lasīja Augusts Skrinda. Pēcpusdienas atlikušā daļa aizritēja pārrunās un kopdziesmās, klavieŗpavadījumus spēlējot A. Kiršai. Sarīkojumu vadīja TLB dāmu komitejas priekšniece Dace Priede. Nākošā veco māmuļu pēcpusdiena paredzēta aprīlī.

● Kivanis šāgada mūzikas festivāla noslēgumā latviešu jaunieši var atzīmēt labus sasniegumus. Artura Jansona vadītais stīgu kvartets, parādīdams jau izcilu māku, sacensībā ieguva pirmo vietu ar 94 punktiem. Starp citiem vietu ieguvējiem jāmin „Šultmanis trio", kas ieguva otro vietu, bet mazie stīgu kvarteta spēlētāji, „The Latvian string quartet", nevienādā sacensībā ar lielajiem (A. Jansona un citām grupām) ar labu spēli ieguva augstu punktu skaitu — 89, ierindojoties ceturtā vietā. Starp solo spēlētājiem N. Šultmanis (čello) un R. Šultmanis (bračа) ieguva pirmo vietu, E. Treijs (vijole) — otro un R. Upenieks (vijole) trešo vietu.

● Latviešu nama dāmu komitejas rīkotā jauniešu 6. izlases koncertā 14. martā Latviešu namā piedalīsies 15 topošie mūziķi, kas ir konservātorijas un mūzikas studiju audzēkņi. Dzirdēsim arī Kivanis festivāla dalībniekus, stīgu kvartetu un trio, arī jaunos vijoļniekus A. Zariņu, R. Upenieku, E. Treiju un R. Šultmani. Klavieŗu solo un duetus sniegs M. Tūteres, E. Ozolas, E. Mogensenas un citu studiju audzēkņi. Daži no viņiem jau piedalījušies šādā koncertā iepriekšējos gados, bet citi uzstāsies pirmo reizi.

● DV Toronto nodaļas bibliotēkā, kas atsāka darbību 1968. gada 25. maijā DV namā ar kopīgo grāmatu skaitu 486, šāgada sākumā bija jau 1858 grāmatas, no tām 280 grāmatas novietotas archīvā. Iecerēts savākt arī grāmatas, kas izdotas laikā no 1940.—1960. gadam. Bibliotēku ar naudas līdzekļiem atbalstījusi DV Toronto nodaļas valde, vanadžu kopa, tāpat DV Kanadas valde, Latviešu karja invalīdu apvienība Kanadā u.c. Grāmatas ziedojusi arī Londonas latviešu kopas bibliotēka, Diždancis, Toronto latv. baptistu draudze; ziedojumi saņemti pat no Austrālijas, piemēram, Melburnas latviešu bibliotēkas dāvinājums. Piemīnams arī Toronto nodaļas vanadzes Lūcijas Ģibietes-Briedes testamentā novēlētais dāvinājums. Draudzīgā aicinājuma ietvaros bibliotēka saņēmusi grāmatas no J. Rapša, V. Belzes, N. Plūmes, R. Jankusa, B. Senkēviča, A. Hovelas un I. Batraka.

Toronto Austrumu draudzes 15 gadu darbības atceres svētkos 28. februārī, draudzes padome un dāmu komiteja. Uzņēmumā pirmās rindas vidū: draudzes mācītājs A. Briedis, draudzes priekšnieks E. Ziplāns, mācītājs-viesis E. Ķerģis un draudzes dāmu komitejas priekšniece O. Jeckalēja.

Tuvojas izlidzinājumam

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS SESTDIENAS SKOLAS PADOMES SĒDE

TLB sestdienas skolas pārzine A. Martinsone 24. februārī Latviešu namā bija sasaukusi skolas padomes sēdi, kuŗā bija aicināts arī mūsu laikraksta pārstāvis. Sēdi vadīja skolas padomes priekšsēde A. Martinsone, bet protokolēja V. Brumele, piedaloties kopā 26 dalībniekiem, to vidū TLB valdes priekšsēdim I. Alksnim un biedrības pārstāvim skolā A. Gribustam, bet balss tiesības bija 13 vecāku pārstāvjiem un 11 skolotājiem. Sarunā pēc sēdes ar mūsu laikraksta pārstāvi skolas pārzine paskaidroja, ka viņai nekas nav zināms par to, ka līdzšinējos, t.i. 1963. gada, skolas darbības noteikumos būtu pirms dažiem gadiem izdarīts labojums, ka skolas padomes sēdē balss tiesības ir tikai klašu audzinātājiem, ne visiem skolotājiem.

Vairāk nekā stundu laika aizņēma labojumi skolas padomes 13. janvāŗa sēdes protokolā, kuŗu nolasīja protokoliste V. Brumele. Ganu labojumu virkni rakstveidā bija iesūtījis LNAK izglītības nozares un skolu valdes vaditājs J. Mežaks, kuŗus visus sēdes dalībnieki pieņēma, dažus gan ar papildinājuma piezīmēm. Lielākus un mazākus faktu labojumus protokolā izdarīja arī uz skolas pārzines A. Martinsones, vecāku padomes priekšsēža Dr. V. Gulēna, skolotāju L. Blūmas un V. Slaviešas, kā arī vecāku pārstāves L. Jēkabsones pieprasījumu.

Padome apstiprināja 7. februāŗi notikušā skolas bazāra norēķinus, konstatējot, ka gūts 1632,60 dol. atlikums, kā arī uzklausīja bazāra atbildīgās vadītājas L. Jēkabsones vairākus ierosinājumus turpmākajiem bazāriem, lai tie kļūtu interesantāki un pievilcīgāki kā pieaugušajiem, tā bērniem un jauniešiem. Pārrunāja arī vairākus organizēšanas darba jautājumus sakarā ar koncertu, kuŗu skolas labā 28. martā plkst. 8 vakarā Latviešu namā dod vīru koris Viesturs, piedalīsies arī Dainas koŗa meiteņu ansamblim Dainuvīte un kokļētāju ansamblim Alsunga. Sēdē bija dzirdama nožēla, ka pēkšņi pieteiktas DV teātŗa izrādes dēļ koncertu nācies atlikt par vienu nedēļu, sākotnēji paredzētās Sv. Andreja baznīcas vietā to tagad rīkojot Latviešu namā, kur vietu skaits jūtami mazāks, kas mazinās skolas ienākumus.

Skolas padomes priekšsēde A. Martinsone nolasīja TLB valdes rakstu, ar kuŗu paziņots, ka biedrība nepiekrīt 9 personu komisijas radīšanai skolas darba jautājumu skaidrošanai, kādu prasīja dibināt vecāku padome savā 16. decembŗa sēdē, šo ieteikumu pieņemot skolas padomei 13. janvāŗa sēdē. Šo lēmumu TLB valde motivējusi šādi: „Toronto latviešu biedrības valde atzina, ka skolas padomes sēdē ierosinātā 9 personu komisija, kuŗa pētītu skolas darbību, pētītu skolas audzināšanas un administrācijas problēmas, būtu instrumentāla skolas mācību programmas un mācību sistēmas maiņās, kā arī kontrolētu skolas mācību spēku pielaižamību skolas darbā, pašreizējos apstākļos nebūtu vēlama. TLB valde atzīst, ka LNAK izglītības nozares skolu valde sadarbībā ar skolas paidagogu padomi pašreiz ir kompetentākā instance visu šo problēmu apsvēršanā. Minētās komisijas radīšana pašreizējos apstākļos būtu krasa un izteikta demonstrācija pret LNAK un tās izglītības nozari. Tā kā TLB atzīst un pozitīvi vērtē LNAK darbu, mums pašreizējos apstākļos nav iespējams atbalstīt plānotās 9 personu komisijas īstenošanu." Bez šī lēmuma TLB raksta otrā daļā bija izteikts šāds ieteikums: „TLB valde atzīst, ka visiem pieņemams atrisinājums kontroversālo skolas noteikumu lietā pašreiz ir vairāk svarīgs un tā atrisināšanai būtu jādod priekšroka. Kaut TLB sestdienas skolas darbības noteikumi, kas pieņemti 1963. gada 20. novembrī, nenosaka sākuma instanci eventuāliem grozījumiem, maiņām un labojumiem, TLB valde respektē vecāku reģistrētos iebildumus. TLB valdei nav iebildumu, ja kāda komisija būtu sākuma instance skolas darbības noteikumu rediģēšanai, pēc tam sekojot 13. janvāŗa skolas padomes sēdē noteiktām vadlīnijām. TLB ierosina 6 personu komisiju skolas darbības noteikumu rediģēšanai — 2 skolotāju pārstāvjus, 2 vecāku pārstāvjus un 2 TLB izraudzītus pārstāvjus."

Uz skolotājas L. Blūmas jautājumu, kādēļ 9 personu pētīšanas komisija būtu krasa demonstrācija pret LNAK, jo „mēs taču visu nezinām", tādēļ pieaicināt lietpratēju padomi būtu ļoti lietderīgi, TLB valdes priekšsēdis I. Alksnis deva plašāku lēmuma motivējumu, uzsverot jaunu skolas statūtu izstrādāšanu par visvairāk sāpējušo jautājumu un tādēļ steidzamāko nepieciešamību, ka statūtu komisija darbības noteikumos varētu paredzēt arī 9 personu pētīšanas komisiju, ko, iespējams, TLB valde un LNAK skolu valde tad akceptētu. Tāpat kā līdz šim skola ar problēmām, kuŗas pati nespēj atrisināt, var griezties pie LNAK izglītības nozares, tādēļ pašreizējā situācijā jaunas skolas instances radīšana nebūtu vietā, jo pirms kaut kā jauna meklēšanas izlīdzinājums vispirms būtu atrodams „ar ieročiem, kas ir mūsu rokās".

Skolotāja V. Slavieša domāja, ka TLB ierosinātā 6 personu statūtu komisija varētu darboties kā padomdevēja arī citās lietās, un tai „iespējamu neapmierinātību varētu izteikt kā skolotāji, tā arī vecāki un pat sabiedrība". Vecāku padomes priekšsēdis V. Gulēns domāja, ka bez 6 personu statūtu komisijas varētu darboties arī vecāku gribētā 9 personu pētīšanas komisija, jo liekas, ka TLB noraidīgās nostājas pamatā ir neskaidrība par šo iecerēto komisiju. Pie katras komitejas var radīt arī apakškomitejas, un tāda būtu arī iecerētā pētīšanas komisija. Tā nav domāta pastāvīga, bet apmēram „ad hoc" veidā, tikai noteiktu uzdevumu veikšanai, pakļauta un atbildīga skolas padomei, bez lemšanas tiesībām, beidzot darbību pēc skolas padomes vēlēšanām. Arī L. Jēkabsone aizrādīja, ka šī komisija domāta vienīgi skolas iekšēju problēmu rūpīgai pārrunāšanai un pētīšanai ar pieaicinātiem lietpratējiem, ne „lemšanai, spriešanai un valdīšanai". V. Slavieša atšķirīga tālāk savu domu, ka arī TLB ieteiktā 6 personu statūtu komisija varētu paplašināt savu darbību un dažādu problēmu skaidrošanai pieaicināt lietpratējus, taču ne profesorus, kuŗi „tikai gudri runā, būdami bez praktiskas pieredzes bērnu audzināšanā", bet gan kādreizējos latviešu skolu absolventus, kas tagad paši strādā par skolotājiem kanadiešu skolās, jo tiem ir ne tikai pieredze vispārējā skolas darbā, bet arī labāks ieskats latviešu skolas problēmās.

Bez vecāku pārstāvjiem arī daļai skolotāju (L. Blūma, J. Vāgnere, S. Pogule) atzīstot, ka iecerētā 9 personu pētīšanas komisija ir vēlama, TLB priekšnieks I. Alksnis pēc tuvāku paskaidrojumu un argumentu noklausīšanās norādīja, ka TLB lēmums pamatots uz informāciju, kas par šo iecerēto komisiju gūta skolas padomes un arī vecāku padomes sēdēs, bet nav devusi nekādu skaidrību par paredzētās komisijas pienākumiem un tiesībām. Pēc šai sēdē dzirdētā skaidrība ir lielāka, tādēļ, pēc viņa personīgajām domām, ir iespējama arī TLB valdes lēmuma revidēšana. Uz V. Gulēna jautājumu, vai šis paskaidrojums uzskatāms par TLB atziņuma atsaukumu, I. Alksnis atbildēja, ka izteicis tikai savas personīgās domas, bet nav tiesīgs atsaukt biedrības valdes lēmumu. I. Alksnis ieteica vecāku vai skolas padomei iesniegt TLB valdei rakstveida lūgumu lēmumu revidēt, konkretizējot komisijas uzdevumus, darbības veidu un tiesības. I. Alksnis arī apsolīja, ka biedrība, sasaucot īpašu valdes sēdi, šo iesniegumu izlems vēlākais nedēļas laikā.

Dīvainā kārtā šī I. Alkšņa pamestā laipa kompromisa panākšanai palika neievērota, tāpat kā M. Kuzes vairākkārtējais ierosinājums nobalsot vispirms par TLB ieteikto 6 personu statūtu komisiju, tad runāt par otru — 9 personu pētīšanas komisiju. Tā vietā izraisījās ilgas un neauglīgas debates, kas ieilga pāri pusnaktij, tajās izteicot gan loģiskus un labi apsvērtus argumentus, gan pavisam savdabīgas domas, kas liecināja par pilnīgu apstākļu un pat skolas līdzšinējo statūtu nepārzināšanu. V. Gulēns sākumā paskaidroja, ka iecerētais pētīšanas komisijas darbs vēl nav nemaz izplānots, tādēļ prasīto iesniegumu TLB valdei nevar sagatavot, bet tas būtu jādara skolas padomes priekšsēdei, kuŗa savukārt atbildēja, ka viņai nav nekādas jausmas par šīs komisijas iecerētajiem uzdevumiem. Debatēs nemitīgi jauca TLB raksta abas daļas — lēmumu un ieteikumu, gan apzīmējot lēmumu par ieteikumu un prasot nobalsošanu par to, gan arī prasot balsot, vai skolas padomei TLB noraidīgais lēmums pieņemams vai noraidāms. Bija dzirdams pat norādījums, ka pētīšanas komisija jau darbojas, kaut no tās 9 personām izraudzīti tikai 3 vecāku pārstāvji, no kuŗiem starplaikā M. Radziņa jau atteikusies... Bija zaudēts daudz laika liekās un neauglīgās debatēs, kamēr sēdes visi dalībnieki atskārta, ka TLB lēmums nav ne ieteikums, nedz arī par to jābalso, jo skolas statūtu 50. punkts paredz, ka TLB pārstāvim skolā tiesības skolas padomes lēmumus noraidīt, praktiski TLB valdei, kuŗai pārstāvis skolā par lēmumiem ziņo. Atzīstot šos skolas statūtus, nav iespējams šo punktu ignorēt un balsot par TLB konkrēta lēmuma pieņemšanu vai noraidīšanu.

Kad tas kļuva skaidrs, sēdes gaita beidzot kļuva lietiška. Dažiem sēdes dalībniekiem vēlās vakara stundas dēļ jau aizgājušiem, ar 21 balsi, bez pretbalsīm un atturēšanās, vienprātīgi pieņēma izveidot TLB ieteikto 6 personu statūtu komisiju, kuŗas vienīgais uzdevums ir jaunu skolas darbības noteikumu izstrādāšana.

Vecāku padomes priekšsēdim V. Gulēnam apņemoties uzrakstīt iesniegumu TLB valdei par lēmuma revidēšanu attieksmē uz 9 personu pētīšanas komisiju, beidzot pavērās ceļš uz kompromisu un izlīdzinājumu arī šai jautājumā. Pēc ierosinājuma, ka šai komisijā bez ik 3 skolotāju un vecāku pārstāvjiem darbotos 3 TLB valdes izraudzīti, I. Alksnis paskaidroja, ka šos pārstāvjus izraudzītu gan TLB valde, taču ne katrā ziņā no biedrības vidus vien, bet gan visas sabiedrības, meklējot uzdevumam piemērotākos. Uz V. Gulēna jautājumu, kādēļ šos 3 pārstāvjus nevarētu izraudzīt vecāku padome, I. Alksnis paskaidroja, ka ir tikai loģiski, ka kaut kādas tiesības dod arī biedrībai, ja tā kopā ar vecāku un skolas padomi veido kopīgu darba trijotni. Tā ar 20 balsīm, 1 atturoties pieņēma ierosinājumu iesniegt TLB valdei lēmuma revidēšanas lūgumu, cerībā, ka TLB valde iecerēto pētīšanas komisiju ar 3 skolotāju, 3 vecāku un 3 TLB izraudzītiem pārstāvjiem, pēc vajadzības atsevišķu jautājumu apspriešanai pieaicinot arī citus lietpratējus, akceptēs, nākošajā skolas paidagogu padomes sēdē izraugot šai komisijai arī jau skolotāju pārstāvjus, lai tās pieņaušanas gadījumā bez kavēšanās varētu uzsākt darbu. **Vtr.**

Godalgotās maskas DV Hamiltonas nodaļas rīkotā karnevālā, pa labi — Ruta un Valdis Tukleri („Princese Gundega un karalis Brusubārda"); kreisajā pusē — V. Alksne, I. Andersone, M. Alksnis un L. Andersons („Debess spīdekļi"). Aizmugurē pie mikrofona DV Hamiltonas nodaļas jaunais valdes priekšsēdis Arvīds Kalupnieks.
Foto: J. Gailītis

DAUGAVAS VANAGU TEĀTRIS KANADĀ IZRĀDĪS
F. Molnāra komēdiju 3 cēlienos
SPĒLE PILĪ
Režisors: H. Miķelsons *Dekorātors: V. Varo*
svētdien, 21. martā, plkst. 6 pēcp. Bickford Park skolā, 777 Bloor St. W., Toronto
Ieejas kartes — $3.50 un $2.50, skolēniem, pensionāriem puscenas — no 6. marta DV Grāmatnīcā, tel. 921-7121

MONTREALĀ

● Daugavas Vanagu Montrealas nodaļa saskaņā ar sapulces lēmumu pērnajā pavasarī Voldemāra Janitēna lauku īpašumā Ezerkalnos iesāka sanāksmju ēkas celšanu. Ar talcinieku palīdzību tā pagājušā rudenī uzcelta līdz jumtam. Atlikusi ēkas iekšpuses izbūve un ārpuses uzkopšana, ko nodaļas valde nodomājusi paveikt šovasar. Tā kā iekrātie līdzekļi izsīkuši, nodaļas valde tautiešiem lūdz: 1) aizdot nodaļai naudu bez procentiem uz nenoteiktu laiku; 2) aizdot nodaļai naudu bez procentiem uz noteiktu laiku vai arī 3) ziedot celtnes darbu nobeigšanai. Valde izsūtījusi aizdevumu - ziedojumu lapas, kas iesūtāmas nodaļas kasierim Robertam Brāzmam, 6895 Baily Rd., Montreal 266 Que.

● Sv. Pāvila draudzes mācītājs prāvests Viesturs Šēfers pēc 42 gadu nokalpošanas latviešu luteraņu baznīcai, no kuŗiem 12 pēdējie pavadīti Montrealā, 1970. gada beigās aizgājis pensijā. Prāvests Šēfers, bez kalpošanas Pāvila draudzei, aktīvi darbojies Latviešu evaņģeliski luterisko draudžu apvienības darbā ASV, un, būdams Kanadas apgabala garīgais vadītājs kopš tā dibināšanas, ir arī Baznīcas virsvaldes loceklis. Baznīcas virsvalde, atzīstot prāvesta Šēfera nopelnus latviešu baznīcas darbā, viņu apbalvoja ar Nopelnu krustu zeltā. Aizvadot savu mācītāju atpūtā, Pāvila draudze 21. februārī Mac Vicar baznīcā rīkoja prāvestam un draudzes locekļiem atvadīšanās vakaru. **J. Sk.—**

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
tel. 924-2775
maksā
6% PAR NOGULDĪJUMIEM
6½—7% PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

DV NODAĻAS HAMILTONĀ KARNEVĀLS

DV Hamiltonas nodaļas rīkotais karnevāls „Monte Carlo" bija pulcinājis 160 jautro ballinieku. Zāle bija gaumīgi dekorēta ar sienas gleznām, papīra lentēm un DV 2. globālo dienu baloniem. Bufetē, ko pārzināja saimnieces E. Šteina un A. Treimane, varēja iegādāties kā sāļās tā arī saldās maizītes, kūkas un tortes. Jautru un vijīgu deju mūziku spēlēja DV deju kapella „Runči trimdā", kuŗiem nesen radies „pieaugums" — saksofonists R. Makarēvics. Žūrijas komisijas labāko masku godalgošanas lēmumu paziņoja nodaļas pr-ks A. Kalupnieks, bet balvas pasniedza 3 jaunākās vanadzes. Kā jau pats par sevi saprotams, Monte Karlo dārgos priekus var atļauties tikai turīgāki cilvēki, tādēļ bija ieradušies arī „Princese Gundega un karalis Brusubārda" (R. un V. Tukleri), kuŗi ieguva 1. godalgu, saņemot M. Zitmaņa veikala dāvināto balvu; 2. godalgā nekustamu īpašumu aģentūras Robez & Donnelly balvu izpelnījās „Saules sistēma" (V. un M. Alkšņi un I. un L. Andersoni). Monte Karlo bija ieradušies arī „indiāņi" (R. un G. Sils), kas saņēma 3. godalgu — nodaļas dāvināto DV 2. globālo dienu kopbiļeti. Ace Hardware firmas atvēlēto balvu izpelnījās A. Grīnberga, bet J. Gailīša dāvināto DV deju skaņu plati saņēma E. Jēgers. I. Hāza ieguva V. Tuklera dāvināto gadalgu, bet J. Gailīša „Latvija Amerikā" 3 mēnešu abonementu izpelnījās V. Ezerkalna, bet nodaļas dāvināto DV mēneŗraksta abonementu saņēma A. un V. Krauķi.

Lidzsvars šķobās

PADOMJU SAVIENĪBAS KOMUNISTU PARTIJAS IEKŠĒJĀS RŪPES

Dienvidslavijas ievērojamais sociologs un rakstnieks Milovans Džilass publicēja Rietumu presē plašu rakstu, veltītu Pad. savienības komunistu partijas iekšējām problēmām. Džilass atzīst, ka ar Chruščova gāšanu padomju partijas birokratija nostiprināja savas pozicijas, jo ar to izbeidzās visas bailes no tīrīšanas akcijām partijā, ko tā varēja izdarīt savā atstalinizēšanas programmā. Ar to partijas birokratija atguva mieru un drošību.

Ļeņina laikā, uzsver Džilass, partija īstenoja ideoloģisko vadību pie relatīvas tiesību vienlīdzības starp partiju un ekonomisko aparātu. Staļina laikā visas instances sākumā bija pakļautas partijas aparātam, bet tā savukārt atradās zem Staļina personīgās un valsts drošības iestāžu kontroles.

Chruščova laikā mēģināja atjaunot līdztiesības. Chruščova personībā, raksta Džilass, Pad. savienība nekādā gadījumā nepazaudēja ģeniju, kas būtu varējis valsti ievadīt brīvības un demokratijas straumē. Pad. savienības režīma reformas varētu izdarīt tikai pats despots. Chruščovs domāja, ka pastāvošo kārtību var mainīt ar ideju surrogatiem. Bet partijas birokratijā arī tas bija par daudz un tādēļ Chruščovs kļuva neciešams un pat bīstams.

Visi padomju vadītāji uzskatīja paši sevi par kollektīvu. Tagadējā valdība atšķiras no iepriekšējām ar to, ka starp tiem nav ievērojamas personības.

Par galveno padomju „jauno šķiru" Džilass uzskata komūnistus. Jaunajai šķirai ir pašsaglabāšanās spējas, bet tai trūkst darbības spēju un idejas. Tādēļ būdama apmierināta ar savām priekšrocībām, jaunā šķira jau tric no baiļēm pat dzirdot citu domas par kādām pārmaiņām.

Padomju oligarchija ir iekonservēta pašu dogmās, jau iespēja vien uzsākt kādas diskusijas, kuras varētu plaši izvērsties un sekmēt ideoloģijas un jaunās šķiras sabrukumu, izsauc lielas bailes. Džilass atrod, ka armijas augstākie virsnieki nesalīdzināmi spējīgāki par partijas vadību. Bet armijai ir nepieciešama partijas aparāta aizmugure. Pašreiz vēl ir saskatāms līdzsvars partijas un organizācijas starpā, bet cik ilgi tas vēl pastāvēs?

Padomju sabiedrība nespēj vairs attīstīties, atrazdamās izolācijā no visas pārējās pasaules. Kādi spēki nākotnē iegūs virsroku: partija vai armija, atkarāsies no iekšējiem politiskajiem apstākļiem.

Beigās Džilass uzsver, ka neatkarīgi no valdošo grupu savstarpējām attieksmēm, Pad. savienībā arvien pieaug brīvības kustības strāva. Lai gan šiem brīvības spēkiem nav nekādas izredzes tuvākā laikā gūt uzvaru, pašreiz ir svarīgi, ka tādi spēki un brīvības kustība pastāv un nav iespējams arī to iznīcināt. Tie, kas valda pašreiz un vēl vairāk tie, kas valdīs nākotnē, pateicoties Pad. savienībā pastāvošajiem demokratiskajiem spēkiem, nevarēs valdīt, apspiežot brīvības kustību.

Milovans Džilass izteica domu, ka Pad. savienībā valdība varētu pāriet no partijas uz armijas vadību. Savā rakstā amerikāņu un franču laikrakstiem, Džilass vērš uzmanību uz jau skaidri saskatāmo sacensību vadošās vietas dēļ starp komūnistisko partiju un armiju. Pēc Džilasa pārliecības, tādas stāvoklis, kas valda pašreiz, ilgi nevar pastāvēt un uzvarētāja, katrā ziņā, var būt tikai armija, jo partijas ideologi un inteligence arvien vairāk zaudē savu iespaidu tautas masā. Partijas aparāts nevar tālāk valdīt bez piekāpības armijas valdības priekšā. Nedrīkst aizmirst, ka padomju armijas spēks balstās uz visjaunākajiem technikas sasniegumiem. Arī visi līdzšinējie padomju ārlietu politikas sasniegumi ir nešķirami saistīti ar armiju.

SPRĀDZIENS KAPITOLA

Kapitola ēkā Vašingtonā 1. martā bija novietota sprāgstbumba, kas eksplodējusi vīriešu mazgājamās telpās. Nodarītie postījumi novērtēti uz 300.000 dolariem, bet nav neviena cietušā. Eksplozijā saplaisājušas sienas, izgāztas durvis un logi, notriekti kroplukturi, sabojātas grīdas un nedroša kļuvusi arku konstrukcija, jo izgāzti atbalstkiegeļi. Kapitols pārbūvēts 1814. gadā.

Kapitola policijas kapteinis Leonards Ballards stundu pēc notikušās eksplozijas saņēmis divas mistiskas telefona sarunas, vienu no Čikagas un otru — Spokanas. Vašingtonā, kad notikums vēl nebija publiski paziņots. Zvanītāji interesējušies vai nodarīti kādi postījumi. Notikuma izmeklētāji, pārbaudot bumbas atrašanās vietu, pielaiž iespēju, ka to varējis novietot kāds no pašu darbiniekiem, kas liecina par plašāku sazvērestību. Ar braucamiem ratiņiem, ko lieto pasta pārvadāšanai Kapitolā, viegli iespējams ievest lielu dudzumu dinamita. Spridzinātājs varējis izmeklēt arī nomaļu vietu un stundu, kad Kapitols ir atvērts.

Eksplozija notikusi plkst. 1.32 rītā, bet pēc pusstundas kāds vīrietis pa telefonu jau anonimi brīdinājis, ka sprāgstbumba novietota kā protests pret Laosas iznāvāziju. 15 policistu tūliņ pārmeklēja Kapitolu. Demokratu senātors Maiks Gravels no Aļaskas, uzaicinājis senāta publisko īpašumu komiteju sākt eksplozijas oficiālu izmeklēšanu.

ASV prezidents Niksons, kas eksplozijas laikā runāja Jovā, nosaucis incidentu par „varmācīgu cilvēku rīcību", kas vēlas prezidenta uzturēšanos Vašoingtonā padarīt par nedrošu un piespiest slēgt publiskos īpašumus. Prezidenta pirmo apmeklējumu ārpus Vašingtonas, kopš Dienvidvietnamas karaspēka invāzijas Laosā 8. feruārī, mēģināja traucēt lielāks skaits „piketētāju" un apmētāja ar sniega pikām prezidenta automobīli. Prezidents Niksons skubinājis pastiprināt drošības soļus Vašingtonā.

Sv. Katrīnu vanagu un vanadžu darbs

Sv. Katrīnu DV nodaļas gada sapulcē 13. februārī piedalījās puse no visiem biedriem. Līdzšinējā valdes priekšsēža P. Vītola un nodaļu vadītāju ziņojumus pieņēma bez iebildumiem. Jaunajā valdē pēc konstruēšanās darbosies: priekšsēdis P. Vasariņš, viņa vietnieks Ž. Krūmiņš, kasieris P. Vītols, sekretārs J. Strautmanis, biedrzinis I. Ķipis, kas izpildīs arī mantziņa amatu un aprūpes daļas vadītājs H. Freimanis.

Nolēma biedru maksu paaugstināt no 6 uz 10 dol. gadā. P. Vītols ziņoja, ka nodaļas darbība nav risinājusies tikai latviešu apjomā, bet tai bijusi saskare arī ar Sv. Katrīnu pilsētas organizācijām un kanadiešu sabiedrību. Vietējā mūzeja pārstāve ir A. Freimane, bet pie Folks Art Council darbojas A. Šternberga. No 6.—20. novembrim mūzejs atvēlējis latviešiem telpas izstādei, sakarā ar Latvijas neatkarības pasludināšanas dienas atceri. Šopavasar paredzēts Dr. L. Skultānes-Zariņas referāts. Par delegātu 6. marta DV salidojumam Toronto ievēlēja P. Vītolu.

Nodaļas vanadžu kopa savu sapulci sasauca jau nedēļu agrāk. Par kopas vadītāju ar aklamāciju ievēlēja Mildu Vītolu, par palīdzi I. Andersoni, sekretāri M. Zvejnieci, kasieri L. Dumpi ar palīdzi A. Vasariņu, biedrzini E. Konrādi un par pārstāvi pie citām organizācijām — A. Freimani. Kanadas DV 6. marta salidojumam Toronto par delegātēm izraudzīja M. Vītolu, Z. Māsīti un E. Mucenieci. Vanadžu darbība bijusi rosīga. Lielākā daļa vanadžu dzied vanadžu korī, kas pērngad piedalījies daudzos sarīkojumos. Nesen vanadzes pievērsa Sv. Katrīnu preses un radio uzmanību, kad viņas savos greznajos tautas tērpos piedalījās konservatīvo partijas Ontario premjēra kandidāta Roberta Velča kampaņā Toronto.

Gada sapulces nobeigumā DV nodaļa draudzīgā sadzīvē atzīmēja arī savu gada dienu.

—s.

Darbs pāri robežai

(Pārnesums no 1. lpp.)

vās pasaules latviešu apvienība pievērš tik mazu vērību ārējai informācijai, sevišķi lielāku kopīgu pasākumu veikšanai paliekošās informācijas sektorā, kas Latvijas okupācijai ieilgstot iegūst arvien lielāku nozīmi. Arī preses un informācijas darbinieku izraidīšanu t. s. slēgtās sēdes laikā no LAK Eiropas centra delegātu kopsapulces NF padome uzskatīja par ļoti nožēlojamu rīcību, kas nenāk par labu informācijas darbam.

Pieņēma tekošam gadam pamatbudžetu 50.000 kronu un ārkārtējo budžetu neparedzētiem pasākumiem 45.000 kronu apmērā. Budžetā paredzēti līdzekļi informācijas biļeteniem angļu, vācu un zviedru valodās, sevišķam izdevumam 4 reizes gadā tautiešu informēšanai dzimtenē, brošūrai zviedru valodā „Zviedrija un okupētās Baltijas valstis", brošūrai angļu un vācu valodā par pretestības kustību Latvijā, priekšdarbiem Latvju enciklopēdijai angļu valodā, izdevumam angļu valodā par iedzīvotāju pārmaiņām okupētajā Latvijā, latviskās kultūras veicināšanai un jaunatnes centienu atbalstīšanai. Piezīmējams, ka NF budžetā nav paredzēts neviens algots darbinieks, visu NF darbu veic brīvprātīgi darbinieki.

Beigās padome pārrunāja NF statūtu grozījumus, sevišķi attiecībā uz pārvaldes organu izraudzīšanu. Nolēma par to izdarīt aptauju pie atbalstītājiem.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

NUJORKA

Nujorkas draudzes, Nudžersijas novada 5. decembrī rīkotā loterija devusi 5620 dolaru atlikuma, kas nodots nākamā draudzes nama iegādes fondam. 956 pircējiem pārdotas 13010 lozes, ieņemot 6509 dol., bet dažādi izdevumi ir 889 dol. Atskaitot pirmo laimestu, visi pārējie bija ziedoti, kopā ap 40 laimestu. Ringolds un Maigonis Kalniņi šim fondam ziedojuši 2000 dolaru, bet Iekšpilsētas dāmu komiteja 1000, bez tam vairāki citi ziedotāji nodevuši mazākas summas.

KLIVLENDA

Apvienotās draudzes telpās 5. februārī skautu vienības Daugava sanāksmē par dzimtenes skautiem paaugstināja: V. Balodi, U. Brošu, K. Čečeri un P. Lagzdiņu. Viņus uzrunāja priekšnieks H. Klingbergs. „Patika mācīties tautas dziesmas. Savus dzimtenes skauta pienākumus pildīšu uzticīgi," apliecināja P. Lagzdiņš. U. Brošs sacīja: „Daudz interesējos un lasīju tautas dziesmas, kuŗās izteikti latviešu tautas tikumi." K. Čečeris paskaidroja, ka izlasījis visas jauniešu drāmatiskās kopas tēlotās lugas, kuŗu saturs viņu ļoti interesējis, bet V. Balodis lasījis daudz latviešu grāmatu un periodikas. Skautu vienības pastāvēšanas laikā dzimtenes skauta pakāpi ieguvuši tikai pieci zēni, pirmais no tiem — M. Šalme.

Klivlendas latviešu pensionāru apvienības gada sapulci Apvienotās draudzes namā 10. februārī atklāja apvienības priekšnieks V. Rubovskis. Apvienības valdes vēlēšanās no kandidēšanas atteicās V. Rubovskis un māc. K. Briedis. Valdē ievēlēja J. Hermani, K. Karnīti, B. Baumani, A. Kriškānu, R. Juriķu, J. Ezergailiun J. Zaļķi. Revīzijas komisijā darbosies J. Paulsons, E. Vilpors un J. Vistiņš.

Klivlendas DV apvienība viennēr veikusi lielu kultūras darbu. No 13.—14. februārim apvienības valdes protektorātā notika Annas Dārziņas gleznu izstāde. Lielo pulcēju un slikto ceļu dēļ tā bija pavāji apmeklēta. Pārdoti 13 darbi. 14. februāŗa priekšpusdienā ierādās Apvienotās draudzes svētdienas skolas divu pēdējo klašu skolnieki pārziņa R. Šildera un skolotāju pavadībā, lai iepazīstinātu viņus ar mākslinieces darbiem. Paskaidrojumus sniedza gleznieciības mākslas maģistre Lilita Riekstiņa-Krūmiņa. Bija izstādīti 33 darbi ellas technikā. Izstādi bija iekārtojis mākslinieks B. Sniedze.

J. E.

Kanadas ziņas

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba gadskārtējā balle „Salc zaļais mežs" notiks 20. martā plkst. 7.30 vakarā Rainbow zālē. Deju mūziku spēlēs DV deju kapella „Runči trimdā". Būs jautra programma un mednieku un makšķernieku apbalvošana.

BŠK

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu jauniešu dejotāju vienība Jandāls ar savu vadītāju H. Šternbergu 14. februārī rīkoja priekšnesumu franču katoļu baznīcas sarīkojumu zālē. Programmas izpildīšanā piedalījās vokālais ansamblis Ceļinieki V. Adlera vadībā, R. Zalamans ar īsu referātu, par latviešu tautas deju īpatnībām, Sv. Katrīnu vanadžu koris, vietējais koklētāju ansamblis Mairas Zalamanes vadībā, bērnu tautas deju kopa, kas šajā vakarā dabūja vārdu Jandāliņš un paši šā vakara rīkotāji — deju kopa Jandāls. Vakara dalībnieki sarikojuma ievadījumā nodziedāja tautas dziesmu „Līgodama upe nesa". Turpinājumā ar dziesmu „Daudz baltu dieniņu" sveica kori Senatne, sakarā ar tā gadadienu un sarīkojumu pabeidza ar dziesmu „Nevis slinkojot". Vakara rikotāji pacināja klātesošos ar maizītēm un kafiju. Palīdzīga bija arī vanadžu kopa, kas ir Jandāla krustmāte. Jandāla vārdā vakara dalībniekiem pateicās Ingrīda Mukāne.

V. R.

Dzīvi nevar sākt no jauna

Rakstnieks un audzinātājs Ernests Aistars 14. februārī Kalamazū latviešu luterāņu draudzes baznīcas sabiedriskajās telpās pirms referāta „Pārdomas paaudžu krustcelēs", vairāk kā pussimt klausītāju klātienē vispirms minēja tragisko notikumu iepriekšējā vakarā, kad Draudzīgā aicinājuma atceres aktā pēkšņi, savus darbus lasot, no visiem uz mūžu šķīrās dzejnieks Arturs Kaugars. Viņa piemiņu godinot, referents lasīja dzejnieka darbus, ar to izraisot klātesoajos skumju pārdzīvojumu.

„Neviens neatradisies mūsu vidū, kas kādreiz nebūtu sācis jaunu ceļu," ievadot pārdomas par paaudžu krustcelēm teica rakstnieks, apzīmēdams lielāko izšķiršanos pirms 26 gadiem, kad stāvot uz Latvijas zemes daudziem bija jāizvēlas — palikt, vai braukt? Mēs bijām tie, kas izšķīrāmies par tām krustcelēm, kas noveda šeit. Dzīvi nevar kā iesāktu cimdu izārdīt un sākt atkal no jauna, uzsvēra referents. Ja pirms 26 gadiem mēs izšķīrāmies doties svešumā, tad šodien mums jārūpējas, kā savu bērnu dvēseles saglabāt savai tautai.

Referātu ievadīja un pabeidza draudzes māc. A. Piebalga vārdi, bet pārrunās par jaunatnes audzināšanu piedalījās J. Gailis, V. Rinkušs, A. Osis, M. Paudrupe, J. Liliensteins un R. Ozols.. Ernestam Aistaram par referātu pateicās dāmu komitejas priekšniece F. Zemitāne, pasniedzot ziedus.

V. B.

Bridžu spēlē nevien ASV, bet arī Kanadā, kā tas redzams augšējā uzņēmumā Toronto latviešu biedrības telpās, kur pie spēļu galda redzami, no kreisās: Jānis Rolavs, Taniča Sveķe, Valda Briede un Kira Strautiņa.

Foto: J. Ligers

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Kalamazū padomes locekļi. Pirmās rindas vidū — draudzes mācītā js Jānis Turks un māc. Vilis Vārsbergs, tālāk draudzes priekšnieks Valters Grīnbergs.

Foto: Fr. Ritums

Streiks paralizē Angliju

Anglijā gandrīz 3 milj. strādnieku 1. martā izgāja 24 stundu streikā, kas valstij izmaksāja 24 milj. dolaru zaudējumu produkcijā. Arodbiedrības aicināja uz streiku, lai protestētu pret konservatīvās valdības likumprojektu par strādnieku darba devēju attieksmju kārtošanu rūpniecībā, kas kļūs par likumu vēl pirms vasaras iestāšanās. Likums aizliedz t.s. mežonīgos streikus, kas grauj angļu industriju un uzliek 200.000 dol. naudas sodu dienā arodbiedrībām, kas pārkāpj rīkojumu un iesāk nelegālus streikus.

Streikā visvairāk bija skarta automobiļu rūpniecība, dzelzceļu satiksme, laikrakstu izdevniecības, kuģu būvētavas, biržas un pasta piegāde. Streikam nav pievienojusies slavenā Rolls-Royce autorūpniecība, kas agrāk bija apdraudēta ar plašām strādnieku atlaišanām no darba, jo sabiedrība atrodas financiālās grūtībās. Slēgtas daudzas Forda automobiļu rūpnīcas. Forda 50.000 strādnieku vēlas algas pielikumu 30—50 proc. apmērā. Sabiedrība piedāvājusi 6 proc., nosaucot arodbiedrību prasības par „absurdām".

Valsts pasta 230.000 darbinieku streiks jau ilgst 40 dienas un pasta darbinieku arodbiedrības priekšnieks izteicies, ka streiks vēl var turpināties dažas nedēļas. Publika visvairāk norūpējusies par pasta piegādes paralizi, kas ir ilgākais un visdārgākais streiks kopš 1920. un 30-to depresijas gadiem. Līdz šim pasts ienākumos ir zaudējis 75 milj. dol. Daudzi briti, kas sākumā baudīja atvieglinājumu par nepiesūtītiem rēķiniem, sāk bažīties par sakrājušos rēķinu šķirošanu un maksāšanu, kad streiks beigsies.

Valsts dzelzceļu sistēma paziņoja par braucamo biļešu cenu paaugstināšanu, ar kuŗu braukšana pa dzelzceļiem sadārdzinājusies par 20 proc. Paaugstinājums stāsies spēkā jau šajā mēnesī. Dzelzceļa satiksmei pilnīgi pārtraukta Ziemeļirījā. Doku strādnieki atstāja darbu Liverpūlē. Sakarā ar streika vilni Londonas birža tirgus cenas nokrītušas viszemākā līmenī.

Iepriekšējos mēnešos Anglija palika tumšā, kad streikoja elektrības piegādes strādnieki. Sanitāro darbinieku streika laikā uz ielām krājās milzīgas atkritumu kaudzes un bez pārraudzības aštātās ūdens kloakas saindēja daudzu upju ūdeni. Laikraksta Daily Mirror pirmā lappusē ievietots rets raksts ar jautājumu: „Cik ilgi, ak Kungs, cik ilgi vēl?" sakarā ar Anglijas pasta streika ieilešanu septītā nedēļā un ar pārējām saimnieciskām problēmām, kas piemeklējušas valsti.

SIKAS ZIŅAS

ASV prezidents Niksons atkārtojis savu brīdinājumu par Padomju savienības atomzemūdeņu atrašanos Kubas ūdeņos un atgādināja 2 mēnešus agrāk izdoto paskaidrojumu, ka padomju atomzemūdeņu dienests Kubā būtu ASV un Pad. savienības 1962. gada Kubas krizē sasniegtā rezultāta ignorēšana.

Pad. savienības un Vašavas pakta sabiedrotie aicināja Austrumus un Rietumus sadarboties, lai steidzīgi sagatavotos Eiropas drošības konferencei, piedaloties sūtņu priekšsarunās Helsinkos, Somijā. Bukarestā, Rumānijā un citās Austrumeiropas galvaspilsētās izdotajos paskaidrojumos brīdināts nesavienot Eiropas drošības konferenci ar citām problēmām, piemēram, Berlīni, kas varētu radīt nopietnus šķēršļus. Austrumbloka jau 2 gadus rosinātā 34 valstu konference, ar Kanadas un ASV pārstāvju piedalīšanos, apspriestu drošības, tirdzniecības un neuzbrukšanas līgumprojektus.

Pad. savienība izraidījusi Rietumvācijas diplomātu Maskavā Dr. Immo Štābreitu kā atmaksu par padomju diplomāta izraidīšanu pagājušajā gadā. Rietumvācijas sūtniecība ziņojusi, ka Štābreitam pavēlēts atstāt Maskavu tāpēc, ka viņa aktivitātes „nav savienojamas ar diplomāta statusu", nesniedzot nekādus tuvākus paskaidrojumus. Štābreits, 38 g. v. sūtniecības pirmais sekretārs, piedalījās pērnā gada augustā Pad. savienības un Rietumvācijas varas nelietošanas līguma parakstīšanā Maskavā. Līgumu, kā zināms, Bonna vēl nav ratificējusi.

PUSE JAUKTU LAULĪBU

Klīvlendas Apvienotās draudzes locekļi 14. februārī pulcējās draudzes telpās uz gada sapulci, kuŗu atklāja un vadīja draudzes priekšnieks T. Berkulis. Par draudzes garīgo darbu ziņoja māc. I. Gaide.

Uz 1. janvāri draudzē bija 746 iesvētīti locekļi, bet 210 neiesvētīto. Pagājušā gadā notikuši 56 dievkalpojumi un 2 kapusvētki, kuŗos piedalījušies pavisam 9650 dievlūdzēju, jeb caurmērā 166 katrā. Papildus noturēti 30 bērnu dievkalpojumi. Pie dievgalda nākuši 60% draudzes locekļu. Bijušas 12 ticības jautājumu izskaidrošanas stundas. Kristīti 11 bērni, iesvētīti 17 jaunieši, laulāti 7 pāŗi, 3 no tām bijušas jauktas laulības. Miruši 10 draudzes locekļi. Dievkalpojumos piedalījušies 6 mācītāji — viesi. 9 dievkalpojumos dziedājis draudzes koris, kas devis arī 2 patstāvīgus koncertus. Svētdienas skolā mācās 100 bērni. Jau 5 gadus darbojas bērnu dārzs. Vasaras bībeles skolā piedalījušies 35 jaunieši. Sekmīgi darbojies jaunatnes pulciņš ar teātŗa kopu. Labi izdevies „Sojojums nākotnē", kuŗā piedalījušies 50 jauniešu no baznīcas uz 7 jūdžu attālo pilsētas centru. Tautiešu ziedojums devis 1400 dol., kas novēlēts jaunajam draudzes namam.

Draudzes priekšnieks T. Berkulis raksturoja draudzes saimniecisko stāvokli. Draudzes īpašumu kopvērtība ir 180.000 dol., parāda uz šāgada 1. janvāri bija 31.000 dol., draudzes kasē 19.514,11 dol. Pagājušā gada budžets īstenojies ar nelielu uzviju. Jaunais budžets līdzsvarots uz 29.800 dol. Sevišķi rosīgs bijis dāmu komitejas darbs, kuŗas kases apgrozījums uzrāda 8174,04 dol. ar 2705,27 dol. atlikumu.

J. E.

Latvijas jubilejas . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

jas, kultūras un izglītības, aprūpes un palīdzības un sabiedrisko metožu un nākotnes darbības veidos. Nobeigumā debates, vēlēšanas, budžeta apstiprināšana, bet vakarā balle.

Valde apskatīja arī vasaras skolu fonda darbību, kas šogad izvērtusies pa visu ASV. Valde domāja, ka tas varētu kavēt KF līdzekļu vākšanu, bet lēmumu nepieņēma, atstājot to kongresa izlemšanai.

Uz valdes sēdi Vilmingtonā no Čikagas bija ieradies ALJAs priekšsēdis Z. Kezbers. Nujorkā dzīvojošie valdes locekļi sēdi atstāja pl. 5.30, lai paspētu ierasties reprezentācijas koncertā. Beigu daļu vadīja G. Meierovics. Par cienastu bija gādājusi Vilmingtonas draudzes dāmu komiteja.

V. Irbe

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
TORONTO 12., tel. 782-7246 377 GLENGARRY AVE.,

NEMAKSĀJIET VELTI IRL IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar piebūvētu garāžu. Ūdens - eļļas apkure; skaists dārzs. Īpašums bez parādiem.

Yonge — Lawrence: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure, garāža. Cena $27.500, iemaksa $5.000.

St. Clair — Birchmount: 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs. Privāts iebraucamais ceļš. Cena $23.500, iemaksa $3000.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM. UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

Kanaki izgudroti Kanadā

(Pārnesums no 2. lpp.)

Ja šis vārds būtu bijis nepazīstams, kā gan leģionāri būtu sākuši sevi tā apzīmēt? Kanaks havajiešu valodā nozīmē — cilvēks! Sākotnēji tā dēvēja, kā samekļējams enciklopēdijās, Dienvidjūras salu iedzimtos polinēziešus, bet tagad to kā vispārēju apzīmējumu lieto arī attieksmē uz melanēziešiem (iedzimtie Austrālijas tuvumā esošajās salu grupās Jaungvinejā, Jaunkaledonijā, Fidži u. c.) un mikronēziešiem (iedzimtie Pacifika rietumdaļas salu grupās Karolīnās, Maršala, Džilberta salās u. c.). Būtībā vārds kanaks neizteic nekādu nievājumu, bet ievērojot, ka daudzi baltās rases piederīgie krāsainos cilvēkus uzskata par zemākiem un tādēļ nicināmiem radījumiem, arī apzīmējumu kanaks daudzi uzskata par nievājuma izteikumu.

Nav zināms un nebūs arī noskaidrojams, kas latviešu leģionārus mudināja kanaka apzīmējumu lietot attieksmē uz sevi. Ir iespējams, ka, saklausot šai vārdā zināmu nicinājumu, tas noticis sarūgtinājumā, lai, kā „Latvijas" 7. novembŗa numurā cits lasītājs V. K. atbild N. N., ar šo vārdu norādītu uz ne vienmēr glaimojošo latviešu karavīra stāvokli toreizējā „Jaunajā Eiropā" un vēl mazāk pēc kara Vācijā, diemžēl, arī pašu tautiešu vidū. Taču leģionāri vārdu kanaks attieksmē uz sevi lietoja ar nenoliedzamu lepnumu, jo tieši mazais, kaut nereti nicinātais, cilvēks allaž cīnījies par īstajām cilvēku tiesībām. Vadoties no šīs leģionāru „filozofijas", kanaks ir goda apzīmējums. Šādā nozīmē apzīmējumu kanaks savā runā lietojis arī V. Hazners. Jānožēlo, ka N. N., faktus nezinot, to nav sapratis un teiktajā sapratis kaut kādu noniecinājumu.

Visvairāk tomēr pārsteidz N. N. apgalvojums, ka vārdu kanaks sāka lietot latviešu jaunieši Kanadā tā īpatnējās intonācijas dēļ, savienojot to ar zobgalību, jo par kanakiem Kanadā saucot indiāņu sajaukumu ar baltajiem cilvēkiem. Nv noliedzams, ka, šo apzīmējumu pārņemot no mūsu bijušajiem karavīriem, to palaikam lieto arī mūsu jaunieši, taču man nācies jauniešu sarunās to dzirdēt pavisam reti. Nekad tomēr neesmu dzirdējis, ka jaunieši par kanakiem sauktu mūsu bijušos karavīrus. To dara vienīgi karavīri paši, runājot par sevi un par saviem kādreizējiem cīņu biedriem! Nekad arī neesmu dzirdējis, ka Kanadā ar apzīmējumu kanaks saprot indiāņu un balto jaukteni. Tam vispār lietotais apzīmējums ir spāņu vārds mestizo, arī angļu valodā; latviski — mestīcis. Vidusamerikā mestici sauc par ladino, Brazilijā — mameluco, bet pārējā Dienvidamerikā zambo vai cholo.

Tā kanaki ir un paliek gaišbrūnie polinēzieši, dažādā tonējumā tumšākie un gandrīz pilnīgi melnie melanēzieši un mikronēzieši, bet pašu nodēvējumā baltās rases piederīgie — latviešu leģionāri!

☆

Tam pašam N. N. jau minētajā lasītāja vēstulē Vācijas „Latvijas" slejās ir iebildumi pret vārda „junda" lietošanu. Šo nožēlojamo vārdu esot uzņēmusi Latvijas armija, cildinot Daugavas vanagi un, laikam, arī skauti. „Šo vārdu, laikam, gribas teikt," raksta N. N., „ievazājis mūsu leksikonā dzejnieks Plūdonis caur savām patriotiskajām odām. Šo vārdu, laikam, Plūdonis būs saklausījis 1905. gadā žīdu mītiņos. Vārds junda ir žīdu valodas vārds un nozīmē — strādnieku revolūcionāra dziesma. Tā vismaz šo vārdu iztulkoja kāds rabīns — tulks savā laikā Rīgas apgabaltiesā, kur tam vajadzēja pārtulkot proklamāciju žīdu valodā kādā komūnistu prāvā."

Vai junda ir žīdu valodas vārds, to spēs pateikt tikai mūsu valodnieki — filologi. Jau minētais otrs lasītājs V. K. atbildē N. N. visai pamatoti norādījis, ka nevajadzētu veltīt tik daudz uzticības kāda žīdu rabīna izteicieniem bez mūsu valodnieku konsultēšanas. Taču ir vienalga, vai junda ir žīdu vārds, vai nav, jāievēro, ka visās valodās ir ieviesti un atzīti citu valodu vārdi vai to atvasinājumi. Latviešu valoda nav izņēmums. Lai kāda būtu vārda junda izcelsme, latviešu valodā šis vārds ir atzits, tādēļ nav saucams par nožēlojamu. Šis vārds atrodams visās latviešu vārdnīcās, no tā radīts pat darbības vārds jundīt — pasludināt. Tādēļ ne Daugavas vanagiem, ne citiem nav pārmetama šī vārda lietošana jeb, kā N. N. saka, „cildināšana". Vārds junda cieši saistīts ar neatkarīgās Latvijas armiju, un DV kā mūsu bijušo karavīru radīta organizācija turpina dažu labu mūsu armijas tradiciju, arī jundas.

Atmiņas atsvaidzināšanai lai še dots izraksts no Latvju enciklopēdijas: „Junda — karavīriem dienas gaitas sākums un beigas, ko ievada pausmes signāls, kas rītos nozīmē celties, bet vakaros savienots ar plašākām ceremonijām. Pēc signāla karavīri, izņemot virsniekus, nostājās divrindu līnijā un virsseržants, izsaucot viņus vārdā, pārbaudīja vienības sastāvu, nolasīja dienas pavēli un pasludināja norikojumus nākošajai dienai. Karavīri dziedāja valsts himnu. Spēlēja orķestris. — Vācijas trimdā junda bija vakara svētbrīdis visās lielākās bēgļu nometnēs. Nolasīja nometnes komandanta, okupācijas iestāžu un aprūpes organizāciju paziņojumus un vispārējas ziņas, kopīgi nodziedot valsts himnu, nolaida nacionālo karogu."

Uldis Paipals

Vajadzīga
UZTICAMA MĀJKALPOTĀJA
JĀDZĪVO UZ VIETAS.
Viens mazs aprūpējams bērns; mazliet virtuves darbu. Privāta istaba, brīvas nedēļas nogales.
Zvanīt: P. Benjamiņš, 444-5408 pēc plkst. 6 vakarā.

IZDEVĪBA PARAKSTĪTIES
Lilijas Zariņas

SARKANĀ MIGLA
(Jaunā izdevumā)

Autore stāsta par dzīvi okupētajā Latvijā kopš Jelgavas krišanas 1944. gada vasarā līdz izbēgšanai uz Rietumiem. Grāmata ir dzīves stāsts par visu, ar ko toreiz bija jāsaduras mūsu tēviem, mātēm, brāļiem un māsām. Tas tālu pārsniedz katru izdomu par pazemojumiem, kuŗi bija jāpacieš un jāpārdzīvo tiem, kam nebija laimes izkļūt brīvībā.

Šī grāmata pārspēj visus iepriekšējos izdevumus par okupantu izricībām un dzīvi okupētajā Latvijā.

Grāmata glīti iesieta — 588 lapas puses, maksās $8.50
Iepriekš samaksājot — $7.-.

Lai nodrošinātu grāmatu sev un draugiem dāvanām, lūdzam aizpildīt klātpielikto zīmi un līdz ar samaksu piesūtīt DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCAI līdz 1971. g. 31. martam.

Pasūtinājuma zīme
DV Grāmatnīcai, 491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.
Lūdzam izsūtīt pēc iznākšanas ..... eks. „Sarkanā migla"
Samaksai pievienoju $ .....
Vārds, uzvārds .....
Adrese .....
.....
Pilsēta ..... Pavalsts ..... Zipkods .....
Datums ..... Paraksts .....

ARĪ GRĀMATTIRGOTĀJI TIEK LŪGTI IEVĒROT AUGSMINETO DATUMU PASŪTINĀJUMIEM — LAI NODROŠINĀTU GRĀMATU TIRGUM

Novusa spēle bija ļoti populāra tautiešu trimdā pievērsušies šim mūsu dzimtenē. Arī šodien daļa Toronto ir iespēja katram izmēģināt roku un veiksmi. Augšējā uzņēmumā pazīstamais volejbolists Ivars Leja no Hamiltonas rāda savu prasmi novusa spēlē. Foto: J. Liģers

Par visu un visiem

PIEZĪMES GARAMEJOT

Patīkami dzirdēt, ka reportieru rokas grāmata gatava iespiešanai. Vienīgi jācer, ka tās saturs būs saprotamāks nekā ziņojums par šās grāmatas sagatavošanu, kurā sacīts „Rokas grāmatas titula autors iecerējis Seši „K", jo saturs balstās uz ziņojumu izveidošanu pēc seši „k" principa."

Varbūt derētu rokas grāmatā vēl minēt septīto „k", kas paskaidrotu, ko seši „k" nozīmē.

☆

Praiekšdarbi tika veikti Kanadas premjērministra lielajam bankettam, kas bija paredzēts 3. martā Royal York viesnīcā. Trudo teiks ar plašu politisku runu pēc tam saviesīgā dzīve. Preses pārstāvjiem jau izsludināti „noteikumi", kā uzvesties šajā sarīkojumā: cik ilgi var fotografēt, kādās vietās, kur sēsties u. t. t. Viens no noteikumiem paredz, ka avīžniekiem, ja tie grib sēdēt pie preses galda, jāierodas formālā tērpā ar melnu kaklasaiti.

Viss jau būtu labi, bet pazīstot Trudo ģērbšanās stilu, rodas mazas šaubas, vai pat Kanadas premjērministrs spēs iegaumēt visus ģērbšanās priekšrakstus, it īpaši attieksmē uz formālo vakara tērpu. Kā zināms, Trudo parasti mīl valkāt vaļēju kreklu, raibu kaklasaiti, Zorro tērpu un sandales.

☆

Pastaiga pa Toronto Janga ielu var būt interesanta ekskursija, ja jums nav nekā prātīga ko darīt svētdienas pēcpusdienā. Janga iela pēdējo piecu gadu laikā jūtami mainījusi savu seju, sevišķi starp Kolledžas un Dandas ielām. Tagad gandrīz visi restorāni atvērti līdz vēlai nakts stundai, filmas kļuvušas „liberālākas" ar saviem „seksa" motiviem" un grāmatu veikali piepildīti ar pusprnogrāfisku literatūru. Taču īsta pornogrāfija, kāda tā redzama Dānijā vai Zviedrijā, Kanadā nav pieejama. Bet publikas interese, šķiet, visai liela. Kā paskaidroja kāds no šās branžas pārstāvjiem, publikas interese pēc „vaļigām" filmām, tāpat grāmatām ar pastiprinātu „seksa" saturu augusi. Arī Toronto publika vēloties redzēt „karstās" filmas", kādas patlaban tiek producētas Eiropā. Kādēļ mēģināt ievest cenzūru, ja valrums iedzivotāju to nevēlas?" bija dzirdams jautājums.

Aleksandrs Kalniņš

SVARIGI
Automobiļi uz Latviju tikai uz īsu laiku
MOSKVITCH 408 IE
US $ 2875.-
ZAPOROZHETS ZAZ 966
$ 1695.-
Ļoti ierobežotā skaitā dabūjami, tāpēc nekavējieties ar pasūtinājumiem.
PASŪTINIET TIKAI
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, Fifth Floor
New York, N. Y. 10010. USA

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa
Kanadā un ASV
1 gada abonements $21.00
6 mēnešu „ $11.50
3 mēnešu „ $ 6.00
1 mēnesis $ 2.50
Eiropā un Austrālijā
1 gada abonements $16.00
6 mēnešu „ $ 8.50
3 mēnešu „ $ 4.50

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

6. martā — pl. 7.30 vak. DV namā draudzības vakars ar priekšnesumiem un deju.

7. martā — pl. 4 pēcp. Latviešu namā Raiba pēcpusdiena. Latviešu nama valdes sarīkojums.

13. martā — TLP kostīmu balle „Laimes riteņi", Latviešu namā pl. 7.30 vakarā. Masku godalgošana.

14. martā — plkst. 4 pēcp. Latviešu namā latviešu jaunatnes mūzikas pēcpusdiena. Latviešu nama dāmu komitejas sarīkojums.

20. martā — plkst. 7.30 vak. jauniešu balle Latviešu namā.

21. martā — plkst. 6 vak. Bikforda vidusskolas zālē DV teātŗa izrāde Molnāra „Spēle pili".

21. martā — plkst. 3 p.p. Latviešu namā TLB literārā pēcpusdiena. Dr. P. Vasariņš „Skats šīsdienas Latvijas dzejā" un kokļu ansamblis.

28. martā — plkst. 5 pēcp. Latviešu namā tautas dziesmu vakars Piedalās Viesturs, Alsunga un Dainuvītes. Sarīkojums TLB sestdienas skolai par labu.

28. martā — pl. 4 p.p. Gaujas 14. gaidu vienības sarīkojums „Lieldienas brauc" Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu zālē.

3. aprīlī — pl. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcā L. Garūtas kantāte „Dievs, Tava zeme deg" un citi skaņdarbi. Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koŗa 19. gadskārtējais koncerts. Piedalās solisti, ērģeles un stīgu orķestris.

1. maijā — pl. 8 vak. DV namā maija balle ar maija karalieneu vēlēšanām.

15. maijā — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie veči".

OŠAVA

20. martā — plkst. 7.30 vak. Poļu zālē, 219 Olive Ave., DV Ošavas nodaļas 3 gadu darbības atceres sarīkojums.

NIAGARA

24./25. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

Tautietis vēlas iepazities ar tautietēm no 47 — 60 gadiem ar labu sirdi un saimnieces garu.
Lūdz rakstīt šī laikraksta kantorī
„TAUTIETIS"

Uz dzimtenes pusi

(Pārnesums no 3. lpp.)

rojumiem. Tā viņš labi izseko, piemēram, Zviedrijā un vēl dažās ziemeļu zemēs tagad plūstošajām „morālās atraisīšanās" tendencēm, kur bailes no iegribu un zemapziņas rēgiem un to noslēpšanu pagrīdē jaunāko paaudzi novedušas pie tādiem ekstrēmiem, kā skolēnu prasību pēc dzimumdzīves praktiskā semināra ievešanas skolās.

Pētersona valoda ir koncentrēta, retās vietās jūtamās emocijas (sašutums par hipijiem, dzimtenes tuvuma aizkustinājums) ir savaldīgs un ceļojumu aprakstos parasti devīgi bārstītais humors tāpat lietots atturīgi (Ķelnes ātrvilcienā u. c.). Respektējama arī autora izvairīšanās katrā ziņā būt oriģinālam. Dažreiz lasītāju pārsteidz, ar kādu, gandrīz nonšalantu vieglumu,ká ātri trieptu krīta zīmējumu, rakstnieks nedaudzās rindās spēj atgādināt kādu ārkārtēju pasaules notikumu. Tāds ir, piemēram, tikai 20 rindās sniegtais Pirmā pasaules kara izcelšanās komentārs (276. l. p.). Biezajā grāmatā pazūd un neuzkrīt dažu apstrīdamu vārdu lietošana, kā piem. jau aizmirstais vārds pastorāts.

Čarlzs Dikenss teicis, ka ceļošana mums māca mīlēt savu māju. Pētersons mums māca mīlēt arī svešumu, jo ceļošana salauž aizspriedumus un māca toleranci.

Autors ir apbraucis visu pasauli, bet ir zināms, ka viņu nodarbina jaunu un vienmēr mainīgu apvāršņu aicinājums. „Man nevajaga automobiļa", viņš smiedamies saka draugiem, „mani taču vienmēr gaida lidmašīna." Un uz kurieni tagad? Rakstnieks parausta plecus. Bet viņa draugi nojauž, ka ilgas viņu aizved uz vistālāko un tai pašā laikā vistuvāko zemes stūrīti — uz dzimtenes pusi.

Grāmatu ievērojami bagātina 85 labi izraudzītie foto attēli.

SPECIĀLI UZ LATVIJU PILNĪGI SAMAKSĀTI SAŅEMEJAM NEKAS NAV JAPIEMAKSĀ

Speciāli 1 ..... US $47.00
10 mārc. cūku tauki, 10 m. baltie kviešu milti, 10 m. rīsi un 10 mārc. cukurs.

VISVĒRTĪGĀKĀ DĀVANA JŪSU PIEDERĪGAJIEM MĀKSLĪGIE KAZOKI
Fantastiska vērtība — plaša izvēle: Minks (vienkrāsains vai svītrains), karakuls vai aitādas.
Pilna cena tikai $99.00

10 galvas lakati $46.80
5 vilnas ar lielām vai mazām puķēm vai turku musturu, un 5 zīda — dažādās krāsās. Pasūtinot ar gaisa pastu, $8.50 piemaksa.

Speciāls kombinējums $126.00 ar LIELU VĒRTĪBU
3 jardi ziemas mēteļa drāna kungiem, 100% vilnas, 3 j dāmu ziemas mēteļa drāna, 3,5 j kungu uzvalka drāna, 3 j dāmu ziemas kleitas drāna, 2 palagi (dubultlieluma), 2 spilvena pārvalki un 6 frotē dvieļi.

Vēl daudz citu speciālpiedāvājumu. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTO CENRĀDI.

Pasūtiniet tagad tikai
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
New York, N. Y. 10010
TALR. 982-1530
PIEPRASIET MŪSU BEZMAKSAS ILUSTRĒTO CENRĀDI

1971. gada jaunie modeli
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašīnas par pazeminātām cenām
Robertson motors Ltd.
1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.
HANS PLAUDE TALR. HO 6-1131
SAZINIETIES AR MŪSU FIRMAS LATVIEŠU PĀRSTĀVI:

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto 174
izīrē
telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1656 VICTORIA PARK AVE. SCARB.
TEL. 759-0266

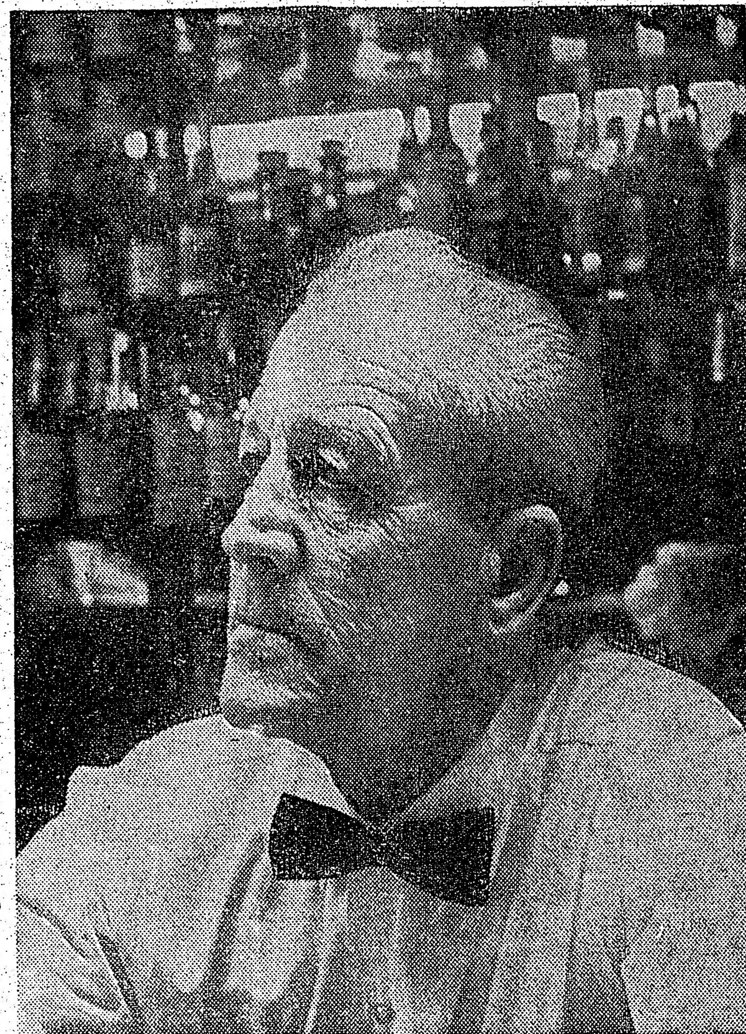

Uzņēmumā redzamais tautietis ir Kārlis Balodis, bijušais Latvijas futbola valsts vienības spēlētājs. Viņa slavas gadi bija no 1928. līdz 1930. gadam, kad šis mūsu futbolists palīdzēja Latvijas vienībai izcīnīt Baltijas kausu futbolā. Šodien Kārli Balodi pazīst ikviens DV kluba apmeklētājs Toronto, kur viņš rūpējas par viesu omulību.

Foto: J. Liģers

Majora Novikova lielais ķēriens

Londonas The Sunday Times ziņo, ka aģenti Pad. savienības valdības uzdevumā mēģinājuši pārdot Vācijas valsts parādzīmes, kuras pēc Berlīnes krišanas 1945. gadā sarkanarmija nolaupījusi no valstsbankas glabātavām. Šīs 5,5% obligācijas piedāvātas pirkšanai Londonas, Ņujorkas un Šveices tirgos apmēram 72 milj. dolaru vērtībā.

Kāda Londonas banka pirms iesaistīšanās šajā akcijā sazinājusies ar Vācijas federālo banku, Skotlendjardu, „Interpolu" un ASV tieslietu ministriju. Vācijas federālā banka pagaidām atsacījusies uzņemties atbildību par minētajām obligācijām, iekams nav galīgi noskaidrotas to īpašumtiesības. Vācu bankai ir aizdomas, ka obligācijas slepenā ceļā pārvestas no Austrumvācijas uz Ņujorku, lai ar tām financētu padomju spiegus Rietumos.

ASV izmeklēšanas iestādes ziņoja, ka 1945. g. 15. maijā padomju armijas izlūkošanas dienesta majors Teodors Novikovs izvācis no Vācijas valsts bankas obligācijas 500 milj. dolaru vērtībā, nezināmu skaitu zelta stieņu un vērtslietas. Tā kā Pad. savienības valdībai Otrā pasaules kaŗa laikā nekādi konfiskācijas likumi nepastāvēja, tad nav iespējams noteikt, vai majors Novikovs ir rīkojies privāti vai valsts intereŝu ziņā. Līdz šim vērtslietas un zelta stieņi pasaules tirgos nav manīti, vienīgi obligācijas, kas šad un tad parādījušās Rietumvācijas, Holandes, Šveices, Izraēlas un ASV tirgos.

Rietumvācijas sūtniecības pārstāvis Londonā izteicies Skotlendjardam, ka saskaņā ar 1953. g. parakstīto Londonas parādlīgumu, visas Vācijas valdības pirmskaŗa saistības oficiāli atsauktas, tāpēc ka liels krājums obligāciju kritušas krievu rokās un veco obligāciju vietā izdotas jaunas.

INFORMĀCIJA PAR KANADU

Nesen Kanadas valdība nodibinājusi informācijas centru, kas saucas „Information Canada". Tas domāts kanadiešiem (arī jaunkanadiešiem), kas vēlas iepazīties ar šo zemi un tās likumiem. Pirmais publiskais informācijas centrs jau atvērts Otavā, kuŗa darbinieki spējīgi atbildēt uz dažādiem jautājumiem par Kanadu.

Daļa kanadiešu laikrakstu šo iestādījumu uzskata par „propagandas centru" Trudo valdības vajadzībām. Kanadas premjērministrs paskaidrojis, ka „Information Canada" nav radīts propagandas nolūkiem un domāts tikai „neitrālai" informācijai.

Neievērojot domstarpības, jaunais informācijas centrs darbojas ar pilnu jaudu un izplatījis jau tūkstošiem materiālu par Kanadu un tās iedzīvotājiem. Piemēram, biroja darbinieki var atbildēt uz šādiem jautājumiem: kur var mācīties franču valodu, kur saņemamas Canadian Bill of Rights kopijas, kā sadzīvot ar apartamentu „lordiem (saimniekiem), kā pieprasīt bezdarba pabalstu u. t. t. Visvairāk jautājumu informācijas centrs saņēmis no studentiem un jauniecelotājiem. Visa šī informācija pieejama par brīvu, rakstot uz Information Canada, 151 Slater Street, Ottawa, Ontario.

Vēl jāpiezīmē, ka jaunais centrs gaumīgi dekorēts un veidots pēc modernās achitektūras principiem. Tajā gandrīz katrs var saņemt visas līdz šim izdotās valdības publikācijas un iepazīties ar literāru izstādi, kurā pārstāvētas 14 internacionālās organizācijas. Sevišķi populārą esot Film Board fotografijas nodaļa, atspoguļojot Kanadas dzīvi no krasta līdz krastam.

A. K.

INTERTRADE
EXPRESS CORP.
to jums teica pirmā un pēc tam jūsu piederīgie apstiprināja, ka
SPECIĀLIE
RUBĻU
CERTIFIKĀTI
LATVIJĀ ir
LABĀKĀ DĀVANA!
Kuponi ir labākā dāvana. Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem. Jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, t. i., par vienu ceturtdaļu, vai arī pat lētāk. Dažas preces ir nocenotas tik zemu, ka var iegādāties 10 rubļu vērtību par vienu dolaru.
Zvaniet vai rakstiet mums, un mēs nosūtīsim jums bezmaksas ilustrēto cenrādi. Jūs būsit pārliecināti, ka
RUBĻU CERTIFIKĀTI ir labākā dāvana. Piegāde 3—4 nedēļu laikā.
Lime: $2.13 par vienu rubli
NAV NEKĀDAS PIEMAKSAS.
Var sūtīt jebkuŗu summu.
PILNĪGA GARANTIJA.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
PIEPRASIET JAUNO ILUSTRĒTO CENRĀDI.
IEVĒROJIET:
Mēs pieņemam pasūtinājumus automašīnām un dzīvokļiem.

SPECIĀLIE
RUBĻU CERTIFIKĀTI
IR LABĀKĀ DĀVANA

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 20 gadu dāvanu sūtīšanā uz Padomju Savienību ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti tagad ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastajiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji tikai ar tiem var iegādāties visu speciālajos Veshposyltorg ārzemju valūtas veikalos. Cena dažreiz tik zema ka saņem 10 rubļu vērtību par vienu dolaru.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti. Par vienu rubli jāmaksā $2.13, bet piederīgajiem nekas nav jāpiemaksā.

Tuvākai informācijai un pieprasot katalogu, rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. — 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y. 10010, tālr. 982-1530.

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKĀ
ATSEVIŠĶI NUMURI
PĒRKAMI TORONTO
Broadview Delicatessen
105 Danforth Ave.
Baliant Newspaper
272 Spadina Ave.
Esto Meat Products
691 Mt. Pleasant Rd.
Lidums Meat
691 Roncesvalles Ave.
Parkway Delicatessen
731 Broadview Ave.
Lotus Florists
792 Bathurst St.
Pavasars Delicatessen
361 Roncesvalles Ave.
Pokos Meat
376 College St.
Venus Florists
231 Roncesvalles Ave.
West Ark — Gift Shop
2282 Bloor St. W.
O. Andersons
33 Market St.
Northland Grocery
129 Barton St. E.

Vasarnīcu
apbūves
gabals
ezera malā ar laivu māju 90 jūdzes no Toronto, pie Brighton. Lieliska makšķerēšana un peldēšanās.
Zvanīt 293-6674,
Toronto pēc plkst. 6 vak.

Iepazīstieties ar plašāko un regulāri iznākošo
Daugavas Vanagu
Mēnešrakstu!
Iznāk 6 reizes gadā, ik otru mēnesi.
Raksti: Latvijas brīvībai, ideoloģijai, literātūrai, mākslai, atmiņām vēsturiskā nozīmē un aktuālitātēm.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā par 3 numuriem $2.75, 6 — $5.50, atsevišķs numurs $1.00.
Pasūtināms: Mr. K. Bencons, 223 High Park Ave., Toronto 165, Ont., Canada.

JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

Leonīds Slaucītājs — Dziesmas solo balsij un korim $5.00
Dziesmas solo balsij: Lūgšana. Akmens. Būšu pie tevis, mana zeme. Draudzība. Meitene. Abejziedu laikā. Neteic manim vārdu daudz. Mūsu zeme. Koŗa dziesmas: Zvaigžņu lietus. Velte. Mocekļi.
Deju mūzika. DV izdevums — tikai stereo $6.50
I — Rudzpuķu zilas. Mans mīļais draudziņ. Ar tevi uz debesīm. Klarnetista lāsts. Kaprijas zvejnieks. II — Lichtenšteina polka. Trīs vītušas rozes. Mazā Havajas meitene. Ak tu, mans gaišais draugs. Par godu latvju meičām.
Akordeona mūzika Nr. 2 .... $5.00
Izpildītāji: Viktors Nāruns, Mario Tacca, Jurgen Lochter, Gerard Grisey un Hodnicki ar Darrow.
Akordeona mūzika Nr. 3 .... $5.00
Žanis Zentiņš — Jūras vaidi $5.50
pie klavierēm Vera Leinvebers
I — Jūras vaidi. Pie pēdējā plāvuma. Mans namiņš. Dzimtene. Rudzu puķu vainadziņā. Jurka, puika Madi ķēra. Bērnība. Bridis es. Rudeņa ziedi. Balta bērza šūpolīte. II — Skataiti, ļautiņi. Sīkie pirkstiņi. Zeltītās lapas. Aizsmaržoja baltās ievas. Tā ietu. Nakts tik skumja. Aizejot. Meži šalc. Karavīri bēdājās.
Tautas dziesmas un dejas .... Stereo $5.50
I — Līkumdeja. Āvu, āvu baltas kājas. Es uzkāpu kalniņā. Dzied, māsiņa, skaistu dziesmu. Dancot gāju ar meitām. Jautrais pāris. Ventiņu zvejnieku deju dziesma. Upe nesa ozoliņu. Plakanais dancis. II — Maģais dancis. Ziedēj' rozes, magonītes. Es mācēju danci vest. Es bij' maza meitenīte. Ekusēze. Sarabumbals. Kur tu teci, gailīti manu? Sidrabiņa upi bridu. Andžiņš. Man' bāliņi stipri vīri.
Junda $5.50
Lūk, rozes zied. Pie Baltijas jūras. Krīvu krīvs. Mirdzi kā zvaigzne. Mežezers. Rudens noskaņas. Mīlētāja dziesma. Varenība. II—Tēvzeme runā. Aijā. Jāņu laiva. Jūras spožums. Mēness nakts. Kā linu druva sāka ziedēt. Vecie tēvi. Kad mēs jauni bijām.
LP 36 .... $5.50
Stāsti man, ak Getzemane. Drūms klusē Getzemanes dārzs. Kad Kristus krustam tuvojas. Mans brāli, uz Golgātu nāc. Kas ir Tas, kas gaida. Adoramus Te, Christe. II—Vētras viļņos nav neviena. Svētītie, nāciet. 91. psalms. Mieru atstāju. Izpilda Antonina Vaivode, kontralts.
Kalvis $6.00
I — Kad mēs jauni bijām. Krīvu krīvs. Nogrimusī pilsēta. Dzimtā puse. Kalnos. II — Jūras dziesma. Biķeris miroņu salā. Smilšainos ceļos. Jāņu laiva. Jāņu laiks. Aiz upītes sētiņā. Kas kaitēja man dzīvot. Iesim, puiši, lūkoties. Sniga sniegi, putināja.
Stereo 1005
Brālīts māsu danciņāja $7.00
Saturā: Brālīts māsu danciņāja, Pērkonītis, Mugurdancis, Plaukstiņpolka, Metieniņš, Tūdaliņ, tagadiņ, Sudmaliņas. II — Riteņītis, Zvejniecīņš, Gailītis un vistiņa, Māte teica Jancišam, Kur tu teci, gailīti? Brālītis un māsiņa un Gatves deja.
Stereo 1003
Tu sapnis esi $7.00
I — Drīz tiksimies mēs, Tu sapnis esi, Aizejošam, Aksta dziesma, Kavalieru gads; II — Brūnacīte, Pa to ceļu, Rītos, Vermlandes balāde, Maza maza meitenīt.
Latvian Music LP 32 .... $5.50
I — Pēdējais plāvums, Lietutiņš līst, Diena beidzas, Šūpuļdziesma, Māte, Nakts; II — Mazs bij tēva novadiņš, Zaļas birzes audzīte, Krauklītis, Man ieviņa, Sprigulīši, Lauku kāzas, Zilās naktis.
Latvian Music LP 33 .... $5.50
I — Laimiņai pavaicāju, Kur meitiņas godam auga, Ej, saulīte, drīz pie Dieva, Mēs deviņi bāleliņi, Kas tur kliedza, Upe nesa ozoliņu, Dzeltens mans kumeliņš; II — Jauni puiši danci veda, Pūt, vējiņi, nostājies, Lieli vīri, mazi vīri, Dancija māsiņa plāniņa vidū, Kāzinieku deja, Skataities, Jauni ļaudis, Rucavietis.
Latvian Music LP 34 .... $5.50
I — Lielais lācis, Minixleitiņa, Naktis, Kokteilis, Baltijas jūra; II — Mežrozīte, Suņu laikā, Ābeles zied, Es jums teikšu, Sniegputenī.
Latvian Music LP 35 .... $5.50
I — Mēs visi sēdējām kokos, Jumi jumi, Cietumnieka dziesma, Redz, kur jāja div' bajāri, Kādu pie sevis, Parkā; II — Senā Rīga, Divatā ar sevi (uz jumta) 25 kronas (5 dolari), Tu vairs mani nepazīsti, Kauli deg, Vilcienā.
Ontario provincē dzīvojošiem jāpieskaita 5% PST.

Pieprasāmas DV GRĀMATNICĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

TAUTIEŠI!
Ir pēdējais laiks pasūtināt
IESVĒTĪBU
IELŪGUMUS
MĒS IESPIEŽAM
■ Laulību un iesvētību ielūgumu kartes
labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS
AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
491 COLLEGE ST., TORONTO 174, ONT.
Tālr. 921-7121

KAS? KUR? KO? TORONTO

ALFRED
STIKUTS
REALTOR
A. STIKUTS, FRI
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-6161
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro. 752-1770

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Nekustami īpašumi, apdrošināšana, obligācijas un notārs
316 Harbord Street, Toronto, Ont. 534-8447

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

VALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4 Ont., tālr. 533-2837.

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6732
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. Ausma Miķelsons

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTIM un P.S.R.S.
Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.
apkalpe ● Slēgts trešdienās ● Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9—5 pēcp.
BALTIC EXPORTING Co.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto 3, Ont. tālr. LE 1-3098

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju
tel. 863-1166
par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājuma nodošanai.
Benjamina
filmu laboratorija
247 Richmond St. E.,
Toronto 2, Ontario.

SPORTS

NOVUSA TURNĪRS

Pašlaik DV namā Toronto notiek atklātais novusa turnīrs par 1971. g. meistartitulu. Salīdzinājumā ar pagājušo gadu, kad bija tikai 7 dalībnieki, šogad to skaits ir jau dubultojies. Spēļu kvalitāte stipri uzlabojusies. Pēc četrām kārtām no septiņām favorītu nevar paredzēt, jo seši pirmie ir tik tuvu punktu ziņā, ka nākošā kārtā stāvoklis var krasi mainīties. Turnīrs notiek divos gājienos, katram ar katru spēlējot 2 reizes. Pēc vienspēlēm paredzēts dubultspēļu turnīrs. Nodoms rīkot arī dāmu turnīru. Pirmiem trim paredzētas balvas. Ir arī pārsteiguma balva. Spēles notiek katru otrdienu no plkst. 7 vak. Pieteikšanās turpat pie turnīra vadītāja H. Jēkabsona.

Pašreizējais stāvoklis ir šāds: 1. v. Ž. Jēkabsons, iegūts 13 p. zaudēti 8, 2. v. A. Grinbergs (11 — 2) 3. v. A. Čivželis (11 — 12), 4. v. O. Roze (10 — 4)(5. v. K. Gulbis (10 — 7) un 6. v. H. Jēkabsons (9 — 8).

Gs.

SIDRABENES SPORTA LAUKUMS SKAITĻOS

Laukuma izbūves techniskais vadītājs Raimonds Bulte par saņemtām un izdotām summām, minot arī ziedotāju vārdus, kas ziedojuši līdz š. g. 30. janvārim 10 dol. un vairāk, sniedz šādu pārskatu: ieņemts 1968. g. 1874,98 dol. 1969. — 3484,33 un 1970. g. 1378,75 dol. kopā 6.738,06 dol. Izdots 8.050,41 dol. iztrūkums 1.312,35 dol. Ieņēmumu galvenās summas sastādās no — latviešu mākslinieku dāvātās gleznu loterijas (2.131,33 dol), latviešu mākslinieku gleznu loterijas (1.000,65), Valža Tuklera ziedojums (500), NALCO Boats dāvātās laivas loterijas 353,10), Niagaras latviešu nama fonda ziedojums (300), Hamiltonas meiteņu ansambļa koncerta atlikums (192,93), korp. Selonijas ziedojums (110), 100 dol. ziedotāji: Sidrabenes pārvalde, A. Orste, J. Zībiņš, J. Ozoliņš, T. Ansons un E. Skujiņā) — 600; Amerikas latviešu palīdzības fonds 75, San - Val Construction un Z. Grīķis, katrs 50 dol. — 100, A. Kristapsons 30, P. Rasiņš, Amerikas katoļu apvienība, A. Zaķis, St. Čukuls, K. Bencons, Venus Florists, V. Viškere, J. Liģeris, Kromans Electric, Dr. A. M. Steins, DV Hamiltonas nodaļa, A. Jaunzemis un V. Ozols, katrs 25 dol., kopā 325 dol.;20 dol. A. Balodis, V. Teteris, J. Adminis, E. Lejiņš, Toska Construction, P. Zaļakmenis un E. Siksna, kopā 140 dol.; G. Lūris, Drying Systems (Canada) Ltd.,A. Birznieks un Vitauts Kārkliņš, katrs 15 dol., kopā 45 dol.; 10 dol. ziedojuši: B. Miska, E. Karlsone - Bērziņa, A. Kārkliņš, Z. Miķelsons, V. Roze, Līdums Delikatessen; Mimico Florists, B. Ingelēvics, A. Redlichs, Ausma Korba, Elga Ozoliņa, A. Muižnieks, J. Krūmiņš, Dr. A. Freibergs, E. Fišers, V. Čika (ASV), anonims ziedotājs Halifaksā, Dr. V. Slaņķis, D. Kivlis, St. Vasarājs, J. Ratnieks, F. Viksna, P. Galvan Real Estate, P. Kelle, U. Briedis, L. un A. Tichmanis, J. Grīnbergs, G. A. Apse, L. Vēveris Latv. vieglatlētikas klubs, J. Zvaigznīte, J. Helguts, A. Kravis, H. Roze, Dr. K. Tūters, Montrealas latv. sporta klubs, U. A. Krūmiņš, O. Cielava, A. Kudrašovs, K. Gulbis, A. Beks, A. Grīnbergs, P. Lazdiņš, M. Zandbergs, M. Žulps un I. Leja, kopā 460 dol. Pārējās ziedojumu summas sastādās no 6,20 līdz 1 dol. Bez tam saņemti speciāli ziedojumi — karoga masti no Drying Systems (Canada) Ltd. un un 10 gadu vecā Jāņa Tiķiņa Latvijas karoga iegādei. Tāpat nerakstīts ziedojums, aprēķinot pavadīto stundu skaitu laukuma nolīdzināšanā par nodarbināto mašīnu stundu cenu, 2300 dol. pienākas J. Silavam, kas šajā darbā aprēķināja tikai strādnieka algu un degvielas samaksu. Arī turpmāk ziedojumi tiek ar pateicību pieņemti, nosūtot tos LSAK pr-dim V. Sališam, 37 Droxford Ave. Scargorougš, Ont., izrakstot čeku uz Latv. Sports Assoc. in Canada vārda.

Turner & Porter

APBEDIŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954

York Chapel
2357 Bloor St. W.

Parkošana abās bēru mājās

Vācieši cer uz Lieldienām

Rietumberlīnes pilsētas galva Klauss Šics 26. februārī paziņoja, ka pieņemts Austrumvācijas piedāvājums apspriest Rietumberlīnes iedzīvotāju apmeklējumu atjaunošanu austrumu sektorā, kas bija pārtraukti kopš 1961. gada. Austrumvācijas premjērs Vilijs Stofs izteicies, ka austrumvāciešu sarunām ar Rietumberlīni par apmeklējuma tiesībām ir jānogaida četru lielo varu vienošanās par Berlīnes nākotnes statusu. Austrumvācijas premjēra piedāvājumā ir iekļauts Lieldienu vizīšu nokārtojums uz pagaidu bāzes, jo četru lielo sarunas nenoslēgsies līdz Lieldienām. Rietumberlīnes galva Šics bija lūdzis ilgāku nokārtojumu Ziemsvētkos, bet priekšlikums tika noraidīts. Austrumvācijas piedāvājums izdarīts 2 nedēļas pirms pilsētas vēlēšanām.

Četru lielo sarunas par Berlīni kopš pag. gada marta jau notikušas 14 sesijās ar maz redzamiem panākumiem, par lielu vilšanos kancleram Vilijam Brantam, kas sagaidīja koncesijas par viņa Eiropas statusa atzīšanu. Brants ar saviem palīgiem ir atkārtoti uzsvēris, ka varas nelietošanas līgumu ar Pad. savienību ātrāk neratificēs, iekams nebūs nodrošināta Berlīnes drošība. Maskava šādu sakarību publiski nekad nav apliecinājusi. Bonna pieņem, ka Pad. savienība pārbauda sabiedroto gribu koncesiju došanā un gaida uz Branta nepacietību un Rietumvācijas iekšpolitisko spēku zudumu iepretī Berlīnes līgumam.

Austrumvācieši zem Berlīnes valņa, starp Berlīnes rietumu un austrumu sektoru, 25. februārī atrada slepenu tuneli pirms 17 personas vēl nebija paspējušas caur to izbēgt uz Rietumiem. Tuneļa rakšana iesākta Rietumberlīnes pusē kādā atstātā alus pagrabā, noīrētā īres mājā franču sektorā, it kā filmu studijai. Rietumvācijas policija novēroja, ka vairāki Austrumvācijas karavīri sava komandiera pavadībā parādījušies pie valņa ar elektroniskiem skaņu uztvērēju aparātiem. Rietumberlīnes policija brīdinājusi strādniekus apturēt rakšanu. Kāds no racējiem jau pazīstams kā profesionālis, kas palīdzējis rakt līdzīgus zemvaļņa tuneļus jau pirms vairāk gadiem, lai palīdzētu bēgļiem izkļūt no padomju sektora. Austrumberlīnes pusē izeju atrakša un aiznagloja ar dēļu plankām. Tuneļa racēji sacīja, ka viņi plānojuši sagatavot ceļu 17 austrumvāciešiem izbēgšanai caur tuneli uz Rietumberlīni.

Atzīmējot latviešu leģionāru gūsta laiku Cēdelgēmas nometnē 1945. gadā, Čikagas DV apvienība sarīkoja viesu vakaru, kurā klāt bija arī 10 cēdelgēmieši — R. Ārums, Fr. Grīnbergs, V. Lagzdiņš, E. Kiršteins, V. Lāčkāja, T. Ozoliņš, māksl A. Šīmanis, A. Šūmanis, J. Utināns un K. Viņķis.

Vakaru ievadīja sarīkojumu daļas vadītājs R. Ārums. Savā uzrunā viņš pieskārās Cēdelgēmas gūstekņu nometnei, kuras oficiālais nosaukums bijis „P. O. W. 2227". Nometne sadalīta 3 nodaļās un tajā ievietoti 11.727 latviešu leģionāri. Dzīves apstākļi bijuši ļoti primitīvi, arī pārtikas devas tikko apmierinājušas dienišķo iztiku. Taču šīs grūtības nav spējušas nomākt latvju karavīra garu. Drīz nometnei radusies sava avīze, žurnāli, kalendārs, nodibinājies koris, teātris, varietē trupa Gājputni, kā arī sarīkoti dažādi kursi. Attīstījusies dažāda veida amatniecība un mākslas priekšmetu izgatavošana, piemēram, no konservu kārbām izgatavotas rotas lietas un tmldz. Beidzot, dzejnieka V. Krāslavieša apzīmējumu lietojot, piedzima Daugavas Vanagi, kas šodien ir lielākā latviešu organizācija brīvajā pasaulē. DV darbojas 12 zemēs ar 143 nodaļām, kopā 8660 biedri, to skaitā 1870 vanadzes. Gūsta laikā miruši 84, kas apglabāti Lommelas kapsētā, bet 218 atgriezušies Pad. savienības okupētajā Latvijā. Par viņiem ziņu nav.

ASV DV zemes valdes priekšnieks un pirmās valdes sekretārs J. Utināns pieminēja organizācijas dibinātāju grupu — pirmo priekšnieku plkv. V. Janumu, majorus Ķīlīti, V. HaznerU, kapt. Akermani un Ž. Butkusu. Tālāk J. Utināns pieskārās DV organizācijas galvenajam mērķim — lavju tautas brīvībai un uzsvēra, ka DV darbība nedrīkst risināties tikai tagadnē, bet tai jābūt ar skatu nākotnē, tādēļ organizācijai jāiesaista jaunatne. Solis šajā ziņā ir vanadzēnu kopu izveidošana.

Dienvidvietnamas kaŗaspēka vienības atstājušas savu bazi Laosā, sauktu „Hotel Nr. 2", tāpēc, ka smagie ziemeļvietnamiešu pretgaisa aizsardzības spēki aizkavējuši ASV helikopterus pievest piegādi un evakuēt ievainotos. Šī ir jau ceturtā baze nedēļas laikā, ko dienvidvietnamieši atstājuši zem smagas ziemeļvietnamiešu uguns. Dienvidvietnamiešu bruņotās kolonnas komandieris izteicis domu, ka ziemeļvietnamiešu tanku apkalpe ieslēgta savos tankos un tai pavēlēts „uzvarēt vai mirt". Novērots, ka tanki deg, bet turpina vēl velties uz priekšu un šaut, bet neviens apkalpes loceklis tos neatstāj.

Šķīries no mums

Fricis Teodors KRĪGERS

Dzimis 1906. gada 6. novembrī Latvijā,

miris 1971. g. 24. februārī Hamiltonā, Kanadā,

pārpelnots 27. februārī Hamiltonā.

Ja Tev svešumā jāaizvieš bij'
Uz lielo un pēdējo dusu, —
Tak mūžības sapnī Dievs ieaudzis
Tev dzimtenes mīrdzumu klusu!

Pēc viņa sēro:

bērni un mazbērni Latvijā un draugi Kanadā

Beļģijas gūsta dienas atceroties

ČIKAGAS DV APVIENĪBAS SARĪKOJUMS

Daloties atmiņās ar klātesošajiem, laikraksta Laika Griežos redaktors Fr. Grīnbergs pastāstīja par ieiešanu Cēdelgēmas nometnē, atzīmējot, ka neskatoties uz beļģu tautas toreizējo naidu un nospiedošajiem dzīves apstākļiem, latviešu karavīros valdījis možs gars un liels patriotisms. Žurnāla Svešos Vējos redaktors V. Lagzdiņš atmiņās papildinājis iepriekš teikto, piezīmēdams, ka beļģu naids bija izskaidrojams ar nezināšanu, jo tie vadījušies tikai no redzētajiem vācu armijas tērpiem, bet uzzinājuši, ka tos valkā arī latviešu karavīri, kļuvuši draudzīgi un izpalīdzīgi. V. Lagzdiņš ar atzinību pieminēja karavīru lielo izturību. „Mazā un ģeografiski nenozīmīgā Cēdelgēma tā kļuva par ievērojamu vietu latviešu karavīru vēsturē," noteica V. Lagzdiņš.

Vanadzes priekšnieces E. Šmites vadībā bija klājušas cienasta galdu, kuŗu rotāja uzraksts „Paika", bet pirms tās viesiem bija jānogaršo gūsta nometnes rēgulārās brokastis auzu tume - po ridža. E. Šmite ar velti sveica apvienības darbinieci A. Jurēviču, tāpat pateicībā par atbalstu pasniedza velti arī K. Dišleram, A. Bārdam un kasierim I. Priedulājam. Rakstveida sveicienu ar viesu parakstiem nosūtīja saslimušajiem gūstekņu nometnes biedriem E. Vītolam un B. Ruskulim.

Dzejoli „1960. gada izmisums" skandēja autors V. Krāslavietis. Vakara gaitā atskanēja kopīgi dziedātās karavīru dziesmas.

Ilze Šīmane

Niknas ciņas Laosā

Cīņas Laosā uzskatāmas par vissmagākajām visā Vietnamas karā, izteicies ASV spēku Vietnamā komandiera palīgs ģen. Frederiks Vejands. Sarunā ar Dienvidvietnamas spēku komandieri Laosā ģen. Hoangkvanlamu, amerikāņu ģenerālis sacījis, ka ziemeļvietnamieši izdara pretuzbrukumus katrai dienvidvietnamiešu spēku kustībai. Dienvidvietnamieši steidzīgi pastiprinājuši savus Laosā atrodošos 16.000 karavīru spēkus ar 10.000 jaunu karavīru, kas iesaistīti smagās cīņās Hočimina pārejas ngriešanas akcijā, pa kuŗu virzās Hanojas karavīri un piegādē uz Dienvidvietnamu un Kambodžu. ASV tanki un bruņumašīnas pietuvojušās dienvidvietnamiešu karaspēka kustībām. Saigonas spēkus Laosā atbalsta amerikāņu gaisa spēki, bet amerikāņu kājnieku kaujas vienībām ar likumu aizliegta Laosas un Kambodžas robežu šķērsošana. Laosā sīvas cīņas izcīna katru dienu. ASV ģenerālis izteicies reportieriem, ka piegādes līnijas, kas Dienvidvietnamai svarīgas Laosas operācijā, ir nodrošinātas.

Dienvidvietnamas uzbrukumi nevirzās tik ātri uz priekšu, kā bija domāts, jo ziemeļvietnamiešu kaujas vienības to ievērojami palēninājušas.

Dienvidvietnamas kaŗaspēka

Dalītās domās par etniskajām skolām

Ilgāku laiku vairākas etniskās grupas Toronto izteikušas vēlēšanos, lai viņu pastāvošās skolas un izglītības centri tiktu atzīti no kanadiešu puses. Šeit runa galvenokārt par jaunkanadiešu sestdienas un svētdienas skolām.

Šos priekšmetus vajadzētu pielīdzināt kanadiešu skolu sistēmai, attiecīgi kreditējot skolnieku sasniegumus, nesen izteicies Ontario liberāļu partijas vadītājs Roberts Niksons, uzrunājot Sokol kluba dalībniekus ukraiņu sarīkojumā Toronto.

„Par noteicošu kritēriju jāuzskata kursa kvalitāte un nevis fakts, kur un kad tas tiek pasniegts," R. Niksons pavēstījis klātesošajiem.

Visiem zināms, ka šī Niksona runa bija tēmēta bij. Ontario izglītības ministram Viljemam Dēvisam, kas vienmēr bijis pret etnisko skolu atbalstīšanu. Dēviss, kas nesen tika izraudzīts par Ontario provinces jauno premjēru, arī nevēlas atbalstīt privātās skolas, kuŗas parasti atrodas garīgu organizāciju rokās.

Sarunā ar „Latvija Amerikā" līdzstrādnieku, V. Dēviss izteicās: „Principiāli Ontario valdība vēlas atbalstīt ikkatru izglītības centienu, bet materiālā plāksnē tas nav iespējams. Parastais nodokļu maksātājs jau tagad pārāk apkrauts ar izglītības nodevām un federālā valdība atsakās dot līdzekļus jaunkanadiešu skolu pasākumiem."

Ja valdība piekristu līdzekļu atvēlei, tad šajā kategorijā ietilptu arī latviešu skolas, kas vēlētos mācīt latviešu un angļu valodu vienā un tai pašā laikā.

Vispopulārākais kritiķis izglītības jautājumos Ontario parlamentā ir Humber rajona pārstāvis Džordžs Bens, kas jau vairākkārtīgi vērsies pret Dēvisu un viņa piekritējiem. Pēdējā parlamenta sēdē Bens atkal pieprasījis jaunkanadiešu skolu atzīšanu un kā vienmēr, izglītības ministrs paskaidrojis, ka viņa departaments neatzīst privātās skolas, neškirojot tautības.

A. K.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Iekšlietu ministrs Pelletjē Kanadas izdevēju konferencē pasvītrojis valdības iejaukšanās vēlamību gadījumos, ja nozīmīgam apgādam financiālu grūtību dēļ draud pāriešana ārzemnieku rokās. Ja kanadiešu autoru mācību grāmatu izdošanu nav financiāli profitabla, valdībai būtu jāsniedz atbalsts, izdevējiem arī vajadzētu sagādāt īpašu kreditu. Pelletjē norādīja, ka federālajai valdībai skolu grāmatu nozarē jāsadarbojas ar provinču valdībām, mudinot skolās lietot pašu kanadiešu darbus, kā arī tos popularizēt ārzemju tirgū. Izdevēju grupa ierosinājusi īpašu kanadiešu apgādu pārvaldi, kas pārņemtu financiālās palīdzības funkcijas.

☆ Tieslietu ministrs Terners paziņojis, ka parlamentā pašlaik apstrādā noteikumus, pēc kuŗiem pašnāvības mēģinājums vairs nebūs noziegums kā līdz šim. Arī šis krimināLkodeka grozījums esot, lai likumu „piemērotu mūsdienu attieksmēm". Minētos noteikumus kopā ar vairākiem citiem likumu grozījumiem, cik paredzams, apstiprinās vēl šogad. Līdz šim pašnāvību mēģinājums bija sodāms ar 6 mēnešiem cietumā, kaut likuma sargi vairumā „piemiedza acis" nāves meklētāju izglābšanas gadījumos.

☆ Halifaksā ar panākumiem darbojas advokātu padomdotuve trūcīgiem klientiem: 20 tieslietu studenti kādreizējā Jaunskotijas Augstākas tiesas tiesneša V. Potjē vadībā sniedz bezmaksas informāciju visos iespējamos sarežģījumos, — sākot ar atstātām sievām līdz narkotiķu nepatikšanām, zādzībām u.c. Nopietnākos gadījumos raida uz Jaunskotijas advokātu sabiedrību. Palīdzības gara vaditie tiesībnieki norādījuši, ka nabadzīgie iedzīvotāji ļoti daudzos gadījumos pat nezina, ka viņiem ir likumīgas tiesības, kuŗas iespējams tiesā aizstāvēt un panākt nokārtojumu.

— ns

❶ Dienvidslavijā, Zenīcas tuvumā vilciena ugunsgrēkā gājušas bojā 34 personas un 113 ievainotas. Negadījums noticis kādas elektriskas kļūmes dēļ, kad aizdedzies četras tonnas lielais dīzeļlokomotīves eļļas rezervuārs, ugunij strauji izplatoties uz pārējiem vagoniem. Vilciens ugunsgrēka laikā atradies tunelī un cilvēki noslāpuši indīgās gāzēs. Vilciena apkalpe apcietināta.

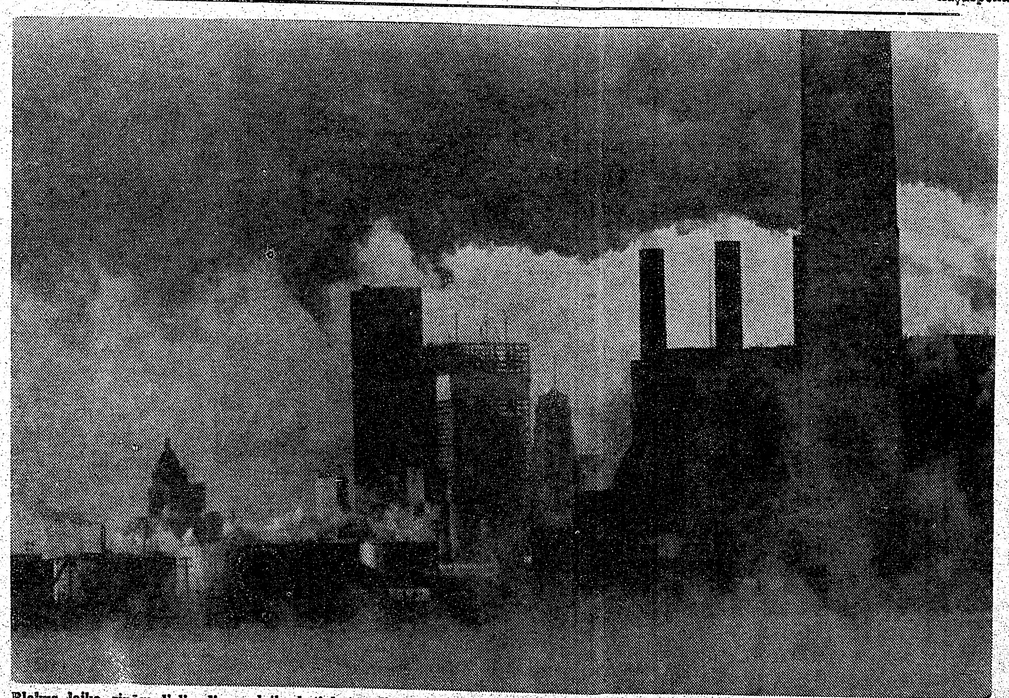

Blakus laika ziņām lielie dienas laikraksti katru dienu atzīmē arī gaisa saindēšanas indeksu savā lielpilsētā. Ja tas tuvojas jau cipariem „50", gaiss elpošanai kļūst bīstams. Augšējā attēlā redzami Toronto dūmeņi piedūmojot gaisu. Foto: Aleksandra Kalniņa

SIKĀS ZIŅAS

❶ Polijas pārtikas cenas pazeminātas par 10 —30 proc. vairāk kā 70 dažādām pārtikas precēm. Cenu pacēlums izsauca nemierus Baltijas jūras ostas pilsētās, kad pēc oficiāliem datiem nemieros nogalinātas 45 personas un 1165 ievainotas. Cenu pazeminājumu bija apsolījis ministru prezidents Gīreks. Maskavas laikraksts Pravda ziņoja, ka arī Pad. savienības valdība samazinājusi cenas dažādām patēriņprecēm. Tā cenas esot pazeminātas televizijas aparātiem, veļas mazgājamām mašīnām, motocikletiem, elektriskiem skujamaparātiem, plastikas precēm un lodīšzīmuļiem, vārdu sakot precēm, kas padomijā grūti dabūjamas.

❷ Maskavā vandaļi izsituši logus un izdarījuši citus bojājumus ASV korespondentu automobiļiem. Varmācību atjaunošanos Maskavā uzskata par tiešu atmaksu par padomju diplomātu sabojātiem automobiļiem Vašingtonā sakarā ar protestu pret žīdu stāvokli Pad. savienībā. Associated Press korespondenta Rodžera Ledingtona automašīna atstāta tikai 10 minūtes bez uzraudzības ārpus Augstākās padomes nama Kremļa tuvumā. Atgriežoties viņš atradis, ka auto pakaļējo riteņu riepas sadurtas. United Press International korespondenta Džema Dīksona mašīnai izsisti logu stikli.

❸ Pirmais Vatikāna diplomāts, archibīskaps Augustino Kasaroli apmeklējis Maskavu un sarunājies ar padomju pārstāvjiem par katoļu stāvokli Pad. savienībā. Pēc mesas nolasīšanas vienīgajā katoļu baznīcā Maskavā, archibīskaps, kas līdzinās pāvesta ārlietu ministram, sarunājies ar reportieriem. Kasaroli oficiāli ieradies Maskavā, lai izteiku Vatikāna atbalstu atomieroču ierobežošanas līgumam. Viņš saticies arī ar krievu ortodoksālās baznīcas vadītājiem.